

Vlaams
Parlement

vergadering **C232**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 17 mei 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mediawijsheid van Vlaamse jongeren – 1737 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de lage scores van de lagere scholen op het vlak van muzische vorming – 1866 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over muzische vorming in de Onderwijsspiegel 2018 – 1943 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de preventieve schorsing van leerkrachten, verdacht van zedenfeiten met kinderen – 1867 (2017-2018)	18
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het bevorderen van een bewegingscultuur bij leerlingen in het basisonderwijs om overgewicht tegen te gaan – 1896 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de kwaliteit van lichamelijke opvoeding in de basisscholen – 1903 (2017-2018)	21
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) over de internationale mobiliteit van studenten met een functiebeperking – 1905 (2017-2018)	28

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mediawijsheid van Vlaamse jongeren – 1737 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): De Arteveldehogeschool startte vorig jaar met een online enquête. Meer dan zeshonderd jongeren tussen 15 en 24 jaar vulden die in. Uit het onderzoek blijkt nu dat de grote meerderheid van de jongeren vooral nieuwsberichten raadpleegt via Facebook. Voor bijna de helft van de jongeren is Facebook zelfs de belangrijkste nieuwsbron.

Opvallend is dat jongeren die hoger opgeleid zijn zich er vaker van bewust zijn dat 'fake news' wordt verspreid via Facebook. Ze kennen dat begrip wel degelijk. Maar dat wil niet zeggen dat ze valse nieuwsberichten ook meteen herkennen als valse nieuwsberichten. Zowel laag- als hoogopgeleide gebruikers hebben het daar moeilijk mee. Onderwijs maakt echter wel een belangrijk verschil inzake de draagwijdte van desinformatie, volgens de onderzoekers. En dat is ook logisch: wie een sterke kennisbasis heeft, laat zich niet zomaar alles op de mouw spelden.

Volgens de laatste Eurobarometer, de jaarlijkse grootschalige enquête die wordt gehouden onder Europese burgers over allerlei thema's, ervaart 83 procent van de Europese burgers 'fake news' immers als problematisch voor de democratie. De Europese Commissie bindt al enige tijd de strijd aan met 'fake news'. De High Level Expert Group on Fake News and Online Disinformation pleit er onder andere voor een gedragscode te formuleren waaraan online platforms en sociale netwerken zich moeten houden. Europese media worden aangemoedigd maatregelen te nemen om de zichtbaarheid van betrouwbaar nieuws te verbeteren en de toegang voor gebruikers te vergemakkelijken. De groep wil instrumenten ontwikkelen om gebruikers en journalisten mondiger te maken tegen onjuiste informatie.

Het rapport omschrijft mediawijsheid als een basisvoorwaarde om in de 21e eeuw volwaardig te kunnen functioneren. Daarom adviseren de onderzoekers onder meer om de vaardigheid op te nemen in de PISA-metingen (Programme for International Student Assessment) om vooruitgang meetbaar te maken. Verder wordt aangegeven dat aandacht voor mediawijsheid een belangrijk onderdeel zou moeten vormen in de lerarenopleiding.

Op Vlaams niveau gaf Minister Gatz het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid 600.000 euro subsidie om de bevolking te sensibiliseren voor 'fake news'. Het kenniscentrum kreeg deze legislatuur de opdracht om uit te groeien tot hét referentiepunt voor mediawijsheid in Vlaanderen. Het biedt onder meer praktijkondersteuning en vorming aan voor iedereen die het internet gebruikt en richt zich ook specifiek naar kwetsbare doelgroepen als ouderen en alleenstaande ouders.

Minister, hoe reageert u op de verontrustende cijfers die uit het onderzoek van de Arteveldehogeschool naar voren kwamen? Welke maatregelen neemt u om mediawijsheid onder jongeren te versterken? Plant u bijkomende inspanningen te leveren gezien het advies van de expertgroep verbonden aan de Europese Commissie? Op welke manier zult u, in het onderbouwen van mediawijsheid, rekening houden met onderwijsniveaus en onderwijsvormen of studierichtingen? Ik dank u alvast voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Brusseel, ik ben het eerst en vooral met u eens dat mediageletterdheid en mediawijsheid een van de meest belangrijke 21e-eeuwse

vaardigheden zijn. Binnen de Vlaamse Regering zetten we daar sterk op in. We werken als Departement Onderwijs structureel samen met het Kenniscentrum Mediawijsheid. Binnen die samenwerking, die ook door ons financieel wordt ondersteund, bepalen wij jaarlijks ook een aantal inhoudelijke prioriteiten waarrond men zal werken.

Ook de beheersovereenkomst tussen minister Gatz en het Kenniscentrum Mediawijsheid bevat heel wat acties om de mediawijsheid van kinderen en jongeren te verbeteren en om leraren te ondersteunen bij het lesgeven over de opportuniteiten en risico's van digitale media. 'Fake news' is daarbij uiteraard slechts een van de aandachtspunten.

Op een meer generiek niveau is er al heel lang aandacht voor informatieverwerking en -verwerking in het onderwijs. Dat is al ingebakken in de huidige eindtermen en biedt ook een aantal kapstokken om hier verdiepend aan te werken.

Ik denk trouwens – en veronderstel dat u dezelfde mening toegedaan bent – dat zo'n structurele aanpak de beste methode is om kinderen en jongeren al van heel jong weerbaar te maken tegen propaganda en 'fake news'. Daarnaast is het uiteraard belangrijk dat scholen en leraren voldoende ondersteuning krijgen om dat goed aan te pakken. Ik denk daarbij aan een specifieke vorming en aan het ter beschikking stellen van tools en lesmaterialen.

Het Kenniscentrum Mediawijsheid, maar ook onze educatieve portaalsite KlasCement, die trouwens haar 20e verjaardag vierde, hebben daarbij een belangrijke rol te spelen.

Welke maatregelen nemen we om die mediawijsheid bij jongeren nog te versterken? De voorbije jaren cofinancierde het departement, in samenwerking met dat Kenniscentrum Mediawijsheid het 'Mediacoach' nascholingstraject voor leraren, vooral uit het secundair onderwijs en volwassenenonderwijs. Wat is Mediacoach? Het is een opleiding voor professionelen die werken met jongeren en volwassenen en die mediawijsheid willen integreren in hun eigen werkpraktijk.

De opleiding bestaat uit een aantal modules, waarvoor telkens één dag wordt uitgetrokken. Er zijn specifieke modules over informatievaardigheden, mediaproductie en burgerschap waarbij het probleem van 'fake news' expliciet aan bod komt.

Ik geef u een cijfer. In het schooljaar 2016-2017 hebben 83 deelnemers dat traject Mediacoach doorlopen. Dit schooljaar zijn er 93 deelnemers. De opleiding Mediacoach vindt nu plaats in Antwerpen, Gent en Leuven.

Mediawijs zorg ook voor heel wat ondersteunende projecten en tools voor scholen. Dat helpt hen om te werken aan mediawijsheid in het algemeen en aan informatievaardigheden in het bijzonder.

Ik kan ter zake verwijzen naar De Schaal van M, een mediawijsheidsproject voor scholen van het lager onderwijs. Ik heb daarnet immers 'zo jong mogelijk' gezegd en ik had alleen nog maar voorbeelden uit het secundair onderwijs gegeven. Er is Nieuws in de Klas, waarmee zeventuizend klassen worden bereikt. Dat zijn gratis krantjes in samenwerking met Vlaamse Nieuwsmedia. Men reikt daarbij ook thematische dossiers aan over onderwerpen die de online nieuwsmedia behandelen. Er is een deelproject met VRT en het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) om KLAAR-nieuwsberichten voor bso en tso te verspreiden. Je voelt dus dat ter zake echt wel heel wat aan het leven is.

Dan is er ook de online les <https://iedereenjournalist.mediawijs.be>. Op Mediawijs zijn er ook lessenspakketten te vinden over onder andere 'fake news', en er is ook de informatieaffiche 'Betrouwbare info of toch fake?', die je ook op www.mediawijs.be vindt. Er is het project rePresent over de representatie van jongeren

met een migratieachtergrond in de media. Ook dat is te vinden op Mediawijs, en daar is ook het dossier 'Nieuws- en informatiegeletterdheid' te vinden.

Dan is er KlasCement. Als je daar eventjes gaat zoeken, dan vind je meer dan twintig lesmaterialen specifiek over 'fake news'. U weet dat, voor je iets kunt zetten op KlasCement, er ook wel wordt gescreend of het kwalitatief is.

Wat bijkomende inspanningen betreft: in het kader van de acties van het Plan Geletterdheid zullen we volgend schooljaar in een bijkomend traject voor mediacoach voor de basiseducatie voorzien, omdat we ook mensen die geen diploma secundair onderwijs hebben, die een bepaalde scholing niet hebben gehad, zeker de kans moeten geven om mediawijs te worden. Inhoudelijk wordt het traject afgestemd met de sector van de basiseducatie. Ik zal daarvoor in 25.000 euro voorzien.

Met betrekking tot de digitale vaardigheden is er ook heel wat te doen bij de eindtermen. Dat weet u wellicht ook. De prioriteiten waaraan scholen moeten werken, moeten voor iedereen duidelijk zijn. Ook voor digitale geletterdheid, informatievaardigheden en mediawijsheid zullen we moeten kiezen wat basis is en wat niet.

Het Kenniscentrum Mediawijsheid heeft ook een aantal nieuwe zaken in de steigers staan. Eentje ervan geef ik u mee: Mind over Media, een klastool over propaganda. Dat is eigenlijk een onderdeel van een Europees project. We maken dat dus niet alleen. Doel daarvan is een tool aan te reiken om in de klas aan de slag te gaan met beelden en propaganda. Er is ook een website, waarop u veel informatie kunt terugvinden, namelijk <http://mindovermedia.eu.com>.

Hoe zullen we rekening houden met onderwijsniveaus en onderwijsvormen? Mevrouw Brusseel, ik heb al wat voorbeelden gegeven van bso, tso, lager onderwijs, basiseducatie, aso. We zetten daar dus echt wel op in, omdat ik er echt van overtuigd ben dat je in dezen geen eenheidsworst kunt gebruiken. Als je jong wilt beginnen met mediawijsheid, moet je dat aangepast aan het niveau doen, en in het secundair onderwijs is aso-jongeren mediawijs maken helemaal anders dan jongeren mediawijs maken die beroepsonderwijs volgen. We proberen dus ook te zorgen voor heel wat diversiteit.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, dank u wel. Dat is heel wat, inderdaad aangepast aan het niveau van de leerlingen. Ik denk dat het heel belangrijk is om heel gestructureerd te werken, zoals u ook eerder aangaf, met inderdaad eindtermen, aangepast didactisch materiaal, bijscholing voor de leerkrachten et cetera. Dat is absoluut nodig. Ik wist uiteraard af van het bestaan van het Kenniscentrum Mediawijsheid en van het feit dat er al zaken werden aangepakt in onze scholen. De vraag was natuurlijk hoe gestructureerd het eraan toegaat. Kan iedereen daar goed mee overweg? Een tijd geleden heb ik andere zaken onderzocht met betrekking tot digitalisering, heb ik op de Bett-conferentie ook met de educatieve dienst van Microsoft en met andere bedrijven gesproken. Ik hoorde telkens opnieuw dat leerkrachten die enthousiast zijn over alles wat digitalisering en sociale media betreft, die daarvoor interesse hebben, zich daarvoor inzetten, en dat er voor andere leerkrachten nog altijd een grote kloof is, omdat ze zelf eigenlijk niet zijn opgegroeid met die tools en daar zelf niet zo goed mee kunnen werken of er niet zo graag mee werken, er niet zo veel vertrouwen in hebben. Het is dus ontzettend belangrijk dat er structurele ingrepen zijn. Met de huidige eindtermen is er al een begin van aanpak, en met betrekking tot de vernieuwde eindtermen is het belangrijk te bekijken wat dan inderdaad de prioriteiten zijn.

Voor onze partij is 'fake news' echt een heel belangrijk item. De federale minister bevoegd voor de digitale agenda houdt daar toevallig deze avond een conferentie over in BeCentral. Het is interessant om mee te geven dat daar eigenlijk kritiek

op kwam: mag een overheid zich wel inlaten met een thema als 'fake news'? Wordt de overheid dan niet te sturend? Ik denk echter dat het in het belang is van de democratie en van burgers en hun rechten om correct te kunnen worden geïnformeerd over alles, en om het onderscheid te kunnen maken tussen wat echt klopt en wat maar een beetje klopt, wat maar voor de helft klopt. Niet al het 'fake news' is immers volledig op niks gebaseerd, maar de indruk ontstaat dan toch veel te snel dat het helemaal klopt.

Een andere belangrijk punt dat we voor ogen moeten houden, en dat verband houdt met de andere eindtermen voor om het even welk vak, is dat je maar kritisch kunt zijn over informatie die je vindt op het net als je een stevige kennisbasis hebt. Dat geldt dan voor alle vakken. Dat geldt voor geschiedenis, voor aardrijkskunde, voor politiek en dergelijke meer. Daarom hamert onze fractie ook op een stevige kennisonderbouw. Als je dan vreemde theorieën leest, googelt, dan weet je ten minste of er een kans is dat ze waar zijn. Met die beschouwing wil ik afronden. Ik hoop dat, met al hetgeen dat vandaag wordt geproduceerd en wordt gesteund door de Vlaamse overheid en door Europa, de leerkrachten ermee aan de slag gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Mediawijsheid is een belangrijk gegeven. De toekomst is sowieso digitaal en daarom zal mediawijsheid steeds belangrijker worden. Denk maar aan het opkomende probleem rond cyberpesten. Pesten kan de klok rond, 24 uur op 24 uur.

Jongeren slagen er niet altijd in om de impact van hun online daden correct in te schatten. De puberteit is een periode waarin veel emoties ontstaan, onzekerheid ook. Tieners kunnen soms heel hard voor elkaar zijn, maar ook hard voor zichzelf. Ik verwijs naar internetfora waarop jongeren ervaringen met elkaar delen over zelfverminking. Ook de schrijnende verhalen over leerlingen waarbij sexting helemaal uit de hand is gelopen, staan dagelijks in de krant.

Twee weken geleden lasen we in De Morgen de noodkreet van verschillende ouders rond de populaire tienerapplicatie Sayat.me, waarbij tieners anoniem commentaar op elkaar kunnen geven. Dat is uiteraard om problemen vragen en werkt pesten in de hand.

Kinderen en jongeren informeren over het juiste en veilig gebruik van IT-technologie en hen sensibiliseren over de impact van sociale media op hun omgeving en hun privéleven is een gedeelde verantwoordelijkheid van zowel de ouders, als van het onderwijs en de maatschappij in haar geheel. Hoewel het onderwijs niet alle problemen van elke jongere kan oplossen, kan het wel situaties opmerken en bespreekbaar maken, en een ondersteunende en gidsende rol opnemen.

Natuurlijk, als je tegen tieners zegt dat ze iets niet mogen doen, dan zullen ze het uiteraard wel doen. We moeten er daarom voor zorgen dat leerkrachten kunnen rekenen op voldoende kwalitatief lesmateriaal rond mediageletterdheid.

Zoals ik reeds zei: de toekomst is digitaal. Mediawijsheid is daarom een steeds belangrijker wordend gegeven.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Dit is een niet onbelangrijke vraag van mevrouw Brussel. Zij verwijst ook naar het federale initiatief dat genomen wordt. Ik las in de krant van 2 mei dat federaal minister De Croo van Digitale Agenda ook een initiatief neemt rond 'fake news'. Bent u daarvan op de hoogte gebracht, minister? Hij roept een expertenpanel samen voor een bevraging. Is het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid daarbij betrokken?

Als er gepleit wordt voor een structurele aanpak dan is het in ons landje niet onbelangrijk dat alle niveaus daar op een gecoördineerde wijze bij betrokken worden.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Waar we het hier over hebben, is eigenlijk een fundamentele vaardigheid die in elke opleiding zou moeten zitten en dit heet: bronnenkritiek. We hebben het nu over 'fake news', propaganda en dergelijke, dat is niet nieuw, dat is zo oud als de straat. Wie zich ooit met oude geschiedenis heeft beziggehouden, weet dat dat zeer oud en zeer verspreid is.

Het is een basisvaardigheid die men deels door kennis aanleert, maar ook door te leren omgaan met de hedendaagse media. We mogen niet vergeten dat de jongeren die vandaag opgroeien met de hedendaagse media, over twintig of dertig jaar in een totaal andere mediaomgeving zullen zitten met een totaal ander instrumentarium. Ze zullen dan misschien ook niet meer aangepast zijn als we puur op de media gaan focussen en wat zich vandaag in de media voordoet. Bij die bronnenkritiek moeten we zorgen voor voldoende achtergrondkennis en dergelijke. Dat is de basis om dit helemaal te kunnen uitwerken.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben het eens met alle aanvullende opmerkingen, zeker ook met uw opmerking, mijnheer Cordy. Het klopt dat dit van alle tijden is.

Het nieuws bereikt ons nu natuurlijk wel veel sneller. Vroeger moest men het nieuws met de postduif opsturen – ik overdrijf opdat het zou overkomen. Nu is het nieuws permanent overal, je moet bijna overal oren en ogen hebben om het te zien. Een interessante oefening die ik soms maak, is krantenkoppen 's morgens naast elkaar leggen. De krant van de dag opent soms met twee totaal tegenstrijdige berichten. En dan denk ik: wat is hier nu eigenlijk juist? Meestal blijkt dat het 'ontnauweringen' zijn van genuanceerde verhalen. *(Opmerkingen van Paul Cordy)*

Ik heb zelfs al meegemaakt dat de artikels identiek zijn, maar de koppen tegenstrijdig, ook dat is mogelijk in deze tijden. Het gaat allemaal heel snel, wat ervoor zorgt dat jongeren via de sociale media er nog veel heftiger mee worden geconfronteerd dan vroeger. Dat is het verschil. De basis is wel gelijk. Wie niet opgeleid is – men heeft daar uiteraard een goede kennisbasis voor nodig, mevrouw Brusseel –, wie nooit geleerd heeft om kritisch te denken en de juiste vragen te stellen, heeft het bijzonder moeilijk en is een gemakkelijker prooi voor degene die wil verleiden met 'fake news'.

Mediawijs, waar ik al herhaaldelijk naar heb verwezen, heeft vorig jaar de cyberscan ontwikkeld. Ik heb het hier al gezegd naar aanleiding van vragen van collega Celis. Dat lijkt me logisch, als ik aan pesten denk, denk ik aan haar. Dat heeft niets met haar persoonlijk te maken, maar wel met de vragen die ze stelt. Die vragen zijn geen pesterij, maar gaan over pesten. De cyberscan is een methodiek om een beleid tegen cyberpesten op school op te zetten. We hebben dat eigenlijk al, we kunnen er al mee weg.

Mevrouw Brusseel, ons Departement Onderwijs heeft een zeer goed contact met Microsoft maar ook met andere digitale spelers rond de vernieuwde raamovereenkomst die wordt opgesteld, het Microsoft-KIS. Ook inhoudelijk wordt daarover van gedachten gewisseld. Bijvoorbeeld met de onderwijskoepels is er overleg over de digitale educatieve noden bij de school, de leerkrachten en de leerlingen.

KlasCement krijgt er net twee voltijdequivalenten bij om de kennisdeling te versterken. Zij hadden een heel grote vraag naar ICT-coördinatoren net om dat te versterken, niet alleen puur technisch maar ook inhoudelijk-educatief. Op het verjaardagsfeestje vorige week heb ik aangekondigd dat ze die twee extra voltijdequivalenten daarvoor krijgen. We zien dat steeds meer leerkrachten een beroep doen

op KlasCement en dat dit als een zeer betrouwbare bron wordt aanzien. Dat is een goede zaak.

Collega De Meyer, ik moet navragen of we heel actief betrokken zijn bij het initiatief van minister De Croo. Wij volgen zeer goed op wat er leeft. Ik vermoed dat er wel contacten zijn, maar ik kan dat niet bevestigen. Dat moeten we navragen bij de diensten. Het is voor mij de logica zelf dat je beleid onderling op elkaar afstemt. Ik heb nog geen kwalijke effecten gezien maar het is een goede suggestie. Ik wist het niet. U hebt mij nieuws gegeven, geen 'fake news', veronderstel ik, maar echt nieuws. We gaan eens kijken in welke mate we daar een gezamenlijk traject gelopen hebben. Ik heb nagevraagd op het kabinet of ze dat eens willen bekijken.

Tot daar mijn aanvullend antwoord. Bedankt voor alle aanvullende suggesties. Die nemen wij zeker mee.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Wat het evenement van vanavond betreft, denk ik dat het goed zou zijn, collega De Meyer, dat de verschillende niveaus samenwerken rond bepaalde doelstellingen. Mocht minister De Croo vergeten dat wij in Vlaanderen daar ook plannen rond hebben, zou dat een beetje sneu zijn want wij hebben de minister van Media in onze eigen partij. Mocht hij durven vergeten dat daar in onderwijs aan wordt gewerkt, dan kunnen wij hem daar zeker aan herinneren. Ik zal niet nalaten om dat te doen. Het evenement wordt georganiseerd vanuit de bekommernis dat 'fake news' en ongenueanceerd nieuws een ondermijning van en een risico voor de democratie is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de lage scores van de lagere scholen op het vlak van muzische vorming – 1866 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over muzische vorming in de Onderwijsspiegel 2018 – 1943 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, minister, wij hebben onlangs de Onderwijsspiegel 2018 in handen gekregen. Vooreerst wil ik mijn appreciatie uitdrukken voor dat document. We hebben nog niet zo lang geleden de inspecteur-generaal bij ons gehad. Het is goed dat we op basis van de Onderwijsspiegel een beeld krijgen van de werking en de kwaliteit van ons onderwijs. Op basis van die Onderwijsspiegel sprong me toch iets in het oog. Als we de resultaten van het schooljaar 2016-2017 bekijken, is daar, wat mij betreft, iets opvallends in te zien. Er staan veel cijfers in en heel veel nuttige informatie.

In ons lager onderwijs hebben wij zes leergebieden, met Frans erbij. Ik heb deze week in de pers nog de vraag gelezen of het decreet Basisonderwijs ondertussen niet moet worden vernieuwd, want dat is 20 jaar oud. Ik herinner me toen we dat 20 jaar geleden bespraken en bediscussieerden, dat er gesteld werd dat die leergebieden allemaal even belangrijk zijn en dat zij allemaal evenveel aandacht behoeven. U kent de belangrijkste leergebieden waar we hier vaak over spreken onder meer Nederlands en wiskunde. De voorbije periode hebben we het ook

uitvoerig gehad over wetenschap en techniek en mens en maatschappij. Over Frans worden ook regelmatig vragen gesteld. Er is ook lichamelijke opvoeding.

Wat mij vooral opviel, is dat wat muzische vorming betreft, de Onderwijsspiegel blijkbaar niet zo'n fraai beeld schetst, en zeker de evolutie daarin, maar ik denk dat mevrouw Brusseel het daar in het bijzonder over zal hebben.

Muzische vorming is zeer belangrijk, net zoals die andere leergebieden, omdat we hier aandacht geven aan twee belangrijke woorden die beiden met een c beginnen: creativiteit en cultuur. Wij weten dat onderwijs belangrijk is in de totale vorming van jongeren. Maar als we dan vaststellen dat de muzische vorming nog zeer goed scoort met 81 procent in het kleuteronderwijs, dan zien we vervolgens in 77 scholen in het lager onderwijs waar de doorlichting plaatsvond wat muzische vorming betreft, dat we zakken naar voldoende, 53 procent. Dat is met de hakken over de sloot, maar voor een belangrijk leefgebied mogen we daar niet tevreden mee zijn. Dat grote verschil tussen het kleuteronderwijs en het lager onderwijs valt toch wel op.

De inspecteur-generaal denkt dat de oorzaak vooral ligt bij het feit dat men te eenvoudige opdrachten geeft en dat men in dit leerdomein de verschillende mogelijkheden te beperkt aandient. Het gaat over beeld, muziek, drama, beweging, media en noem maar op.

Minister, in die optiek wil ik niet onvermeld laten dat we ondertussen met het decreet Deeltijds Kunstonderwijs (dko) ook wel een incentive hebben gegeven om een betere samenwerking tussen het basisonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs te bewerkstelligen. Hopelijk zal dat een aanzet geven om ook hier betere resultaten te verwerven.

Minister, hoe gaat u met deze slechte cijfers wat muzische vorming betreft om? Wat vindt u zelf van de bevindingen en de uitspraak van de inspecteur-generaal dat het misschien te oppervlakkig aan bod komt? Ik wil bij dezen een lans breken voor het volgende. Leerkrachten hebben allemaal verschillende talenten, los van de lerarenopleiding. Maar ik ken ook voorbeelden van scholen waar men leerkrachten flexibel inzet in bepaalde leergebieden. Een leerkracht die goed is in muziek en zang, gaat in verschillende klassen lesgeven, terwijl een andere leerkracht dan in die klassen bijvoorbeeld plastische opvoeding geeft. Misschien wordt dat te weinig toegepast. Het zijn mogelijkheden die zo oud zijn als de straat om leerkrachten in te zetten. Misschien is het ook een mogelijkheid om daar meer de klemtoon op te leggen. Hoe denkt u vanuit het beleid er meer zorg voor te dragen dat het niveau van muzische vorming opgetild wordt en dat we in de toekomst een neerwaartse spiraal kunnen ombuigen en er meer aandacht is voor creativiteit en cultuur zodat we in de brede opvoeding van jongeren ook dat aspect ten volle aan bod laten komen?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Op 2 mei stelde de Vlaamse onderwijsinspectie haar jaarverslag voor. Vergeleken met andere schooljaren zien we voor 2016-2017 vergelijkbare resultaten wat muzische vorming betreft. De ruime meerderheid van de onderzochte leergebieden voldeed. Toch zijn er wat kanttekeningen specifiek bij het leergebied muzische vorming.

De vorige editie van Onderwijsspiegel had beterschap opgemerkt, maar we gaan opnieuw achteruit. In het kleuteronderwijs voldoet muzische vorming in 81 procent van de doorlichtingen; in het lager onderwijs bedraagt dit slechts 53 procent.

Minister, we hebben het hier in deze commissie al vaker gehad over de uitdagingen waarvoor muzische vorming staat. Naar aanleiding van de Onderwijsspiegel 2017

verwees u naar de resultaten van Cultuur in de Spiegel, en de daaruit voortkomende tools voor leerkrachten. Ook kan via Cultuurkuur een cultuureducatief project vanuit de klas worden georganiseerd. Er zijn zo nog wel meer mogelijkheden om cultuureducatie op school te ondersteunen. Er is het initiatief dynamoPROJECT en dergelijke meer. Net zoals collega Van Dijck wil ik ook verwijzen naar de nieuwe opportuniteiten die voortkomen uit het nieuwe niveaudecreet Deeltijds Kunstonderwijs. Maar dit alles bij elkaar, de initiatieven die of nieuw zijn of al enkele jaren lopen, zorgen nog altijd niet voor de gevoelige stijging waar wij naar op zoek zijn.

Zowel ikzelf als verschillende van mijn collega's stelden in het verleden al vragen over cultuureducatie in het algemeen en het versterken van muzische vorming via bijvoorbeeld Cultuur in de Spiegel. Er werden ook initiatieven genomen door uw collega van Cultuur, minister Gatz. Uit de vaststellingen gemaakt door de Vlaamse onderwijsinspectie zien we nog steeds weinig concrete vorderingen.

We weten trouwens ook dat in heel wat secundaire scholen er amper nog aandacht is voor cultuureducatie en muzische vorming. In het vrije net is er vaak nog ruimte voor het vak esthetica, maar in het gemeenschapsonderwijs niet. Daar is voor het secundair onderwijs de muzische vorming, op de eerste graad na, nagenoeg onbestaande. Dat heeft natuurlijk wel zijn invloed. Het feit dat creativiteit in de vorm van muzische vorming niet expliciet beoefend wordt op school, beïnvloedt ook de mentaliteit in Vlaanderen en het belang dat men eraan hecht. Ik vraag me af of we echt verbaasd moeten zijn door die slechte cijfers.

Minister, hoe verklaart u de terugval vergeleken met 2015-2016, toen muzische vorming in het lager onderwijs nog voor 59 procent voldeed?

Kunt u toelichting geven bij de werking van www.mijncultuurspiegel.be en www.cultuurkuur.be, vooral dan wat het bereik van leerkrachten kleuter- en lager onderwijs betreft?

Het niveaudecreet Deeltijds Kunstonderwijs (dko) zet in op de versterking van de samenwerking tussen academie en leerplichtonderwijs. Welke bijkomende initiatieven zijn mogelijk opdat vooral de basisscholen worden betrokken?

Het aantal keren dat het leergebied muzische vorming in het lager onderwijs niet voldeed, ligt opeenvolgende jaren erg hoog. Acht u het bijgevolg geen noodzaak om werk te maken van een concreet actieplan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het is goed dat er een aantal vragen worden gesteld over onze Onderwijsspiegel. We doen vandaag eigenlijk een voorafname. Ik geef dan ook graag mee dat er volgende week een hoorzitting gepland staat om die Onderwijsspiegel te bespreken. Ik denk dat onze inspectie een aantal duidingen wil geven. Ik zal mij dus beperken tot een aantal beleidsmatige vragen. Voel u zeker vrij om daar volgende week nog dieper op in te gaan met de inspectie. Dat wilde ik even meegeven. Maar zelf ben ik er dan niet.

Uiteraard deel ik jullie bezorgdheid. Het is trouwens een bezorgdheid die zich voornamelijk – dat zullen jullie ook wel hebben gezien – situeert in het lager onderwijs, waar iets meer dan de helft, 53 procent, van de doorgelichte scholen voldoet op het vlak van muzische vorming. In het kleuteronderwijs ligt dat cijfer met 81 procent toch een heel stuk hoger. Dat is op zich een supergoede zaak. Het is moeilijk om te spreken over een terugval – de inspectie zal u dat wel uitleggen – omdat de cijfers altijd gebaseerd zijn op een stukje van de doorlichtingen. Het is telkens een beperkt aantal scholen dat wordt doorgelicht. Je kunt eigenlijk pas conclusies trekken als je een volledig beeld hebt van alle basisscholen in Vlaanderen. Wat wel duidelijk is voor mij, collega's, is dat we een slechte score

zien. Oorzaken en remedies zijn minder eenvoudig te duiden dan de conclusie dat de score niet goed is.

Het is spijtig dat nog te vaak de perceptie leeft dat muzische vorming een soort tweederangsvak is. Een vak als muzische vorming – dat hebben jullie ook gezegd – kan ervoor zorgen dat een leerling, die misschien minder uitblinkt in andere vakken, nieuwe talenten bij zichzelf ontdekt. Dat kan alleen maar het zelfvertrouwen ten goede komen.

Leerlingen moeten tijdens hun schooltijd 'goesting' krijgen in cultuur en kunst. Daarin hebben leraren bij uitstek, zoals voor zoveel terreinen, een voorbeeldfunctie. Als jongeren die met een lerarenopleiding starten, zelf op school heel weinig in aanraking gekomen zijn met kunst en cultuur, is het moeilijk om die passie over te dragen. Daarom is het van belang om van jongs af aan zoveel mogelijk dat opsnuiven te hebben.

Muzische vorming zit vervat in de basiscompetenties van de lerarenopleiding. En die vormen dan het referentiekader voor de lerarenopleiding. Ik wil dat eigenlijk ook graag zo houden. Ik vind dat die muzische vorming een elementair onderdeel is van een globale lerarenopleiding. Ik heb er geen probleem mee dat je leergebiedexpert of zo wordt. Maar ik vind het wel elementair dat het geïntegreerd blijft in de algemene basisopleiding, omdat elke leerkracht dat wel een beetje moet uitdragen. Dat geef ik mee als kader.

Een belangrijk aspect is ook het durven. Toen daarnet het liedje gezongen werd, heb ik gezwegen. Ik zag een aantal mensen heel spontaan zingen, anderen heel voorzichtig en sommigen zwegen. Misschien kan ik wel goed zingen, maar ik mankeer soms de durf om gewoon de 'full monty' te gaan. (*Opmerkingen. Gelach*)

Nee, nee. Ik heb zelfs al samen met John Crombez gezongen. Als ik dát durf, dan durf ik al de rest ook. Voor sommige leerkrachten zal de drempel om te zingen in de klas aanzienlijk hoger liggen dan om een wiskundeoefening uit te leggen.

We moeten zoeken hoe we daar een goed kader kunnen bieden. Een kader als Cultuur in de Spiegel biedt een ondersteuning voor leerkrachten om cultuur binnen te brengen in alle lessen, dus niet enkel tijdens de les muzische vorming. Op die manier kan het zelfvertrouwen van de leerkrachten stijgen. Dat kader van Cultuur in de Spiegel is niet alleen nuttig voor het basisonderwijs, waar de aanpak geïntegreerd is, maar ook voor het secundair onderwijs. Ik geef een voorbeeld, speciaal voor collega De Ro. Het KTA De Brug in Vilvoorde is een van de pilootscholen die Cultuur in de Spiegel toepaste tijdens de lessen verwarmings technieken. U zult zich misschien afvragen hoe het in godsnaam mogelijk is om dat toe te passen tijdens de lessen verwarmingstechnieken. Via het bestuderen van het materiaal waarmee de leerlingen dagelijks aan de slag gaan, werd gekeken hoe muziek mee kon worden gemaakt en ontdekten de leerlingen dat bepaald materiaal daar meer geschikt voor is dan andere materialen. Dat vind ik heel mooie voorbeelden om die muzische vorming toch via een atypische weg – bij de kleuterscholen doen ze dat automatisch – binnen te brengen.

Mevrouw Brusseel, mijnheer Van Dijck, zoals u weet, verwacht ik veel van het niveaudecreet Deeltijds Kunstonderwijs en de samenwerking tussen het deeltijds kunstonderwijs en het leerplichtonderwijs via Kunstkuur. Hierbij komt een leerkracht deeltijds kunstonderwijs in de leerplichtklas tijdens de lessen muzische vorming. Op die manier komen de leerlingen uit het leerplichtonderwijs op een laagdrempelige manier in contact met de academie. Hopelijk zullen hierdoor meer leerlingen de stap zetten naar de academie. Collega De Ro heeft deze thematiek onlangs nog onder de aandacht gebracht.

Daarnaast zullen leerkrachten ook aan coteaching kunnen doen. Het is de bedoeling dat leerkrachten uit het leerplichtonderwijs bijleren op muzisch vlak van

leerkrachten uit het dko. Maar omgekeerd is het ook de bedoeling dat leerkrachten uit het deeltijds kunstonderwijs bijleren van de collega's uit het leerplichtonderwijs op pedagogisch vlak, bijvoorbeeld over hoe je omgaat met heel jonge kinderen. We plannen ook dat studenten uit de lerarenopleiding stage kunnen lopen in deze projecten. Dat is ook een belangrijke meerwaarde voor het ontwikkelen van de muzische feeling.

Er zullen gelijktijdig een 300-tal lokale samenwerkingsinitiatieven kunnen plaatsvinden. Dat wil zeggen dat elke academie – er zijn er 168 in Vlaanderen – ongeveer twee samenwerkingen zal kunnen organiseren. Dat komt overeen met zes klassen een heel schooljaar lang gedurende twee uur per week kunnen ondersteunen. Dat lijkt mij een mooie startbasis. Voor deze projecten zijn ook werkmiddelen begroot. Daarenboven kan een samenwerkingsproject subsidies vragen via dynamoPROJECT en dynamoOPWEG.

Zowel kwantitatief als kwalitatief komt dat neer op een grote intensifiëring van cultureel bewustzijn en culturele expressie binnen ons gewoon dagonderwijs.

Om de werking van Kunstkuur te ondersteunen maken we een tool met goede praktijkvoorbeelden. Op die manier willen we inhoudelijke verdieping en inspiratie bieden voor het uitwerken van een geslaagd Kunstkuur-project.

Ik zie heel wat initiatieven die basisscholen verder kunnen ondersteunen. Scholen kunnen subsidies aanvragen om bij een kunst- of cultuurproject op school ondersteuning te krijgen van een professional. Ik heb dat al twee keer meegemaakt. Het is heel mooi om te zien dat een kunstenaar naar een klas komt en dan een hele klas kan begeistern. Met de huidige ronde van 15 mei hebben we het maximumbedrag opgetrokken naar 2000 euro per project in plaats van 1500 euro. Via dynamoOPWEG kunnen scholen kosteloos met De Lijn naar culturele bestemmingen. Op Cultuurkuur kunnen leerkrachten meer dan 200 praktijkvoorbeelden vinden die hen kunnen inspireren om met kunst en cultuur aan de slag te gaan.

Er is een inspiratiedag Cultuur op School. Die vond dit jaar plaats in Museum M in Leuven. Daar waren live contacten mogelijk tussen leerkrachten onderling en culturele partners. Er is ook een Netwerk Lezen op School, dat vier keer per jaar samenkomt.

Zoals ik daarnet zei, hebben we deze legislatuur sterk ingezet op de samenwerking met Cultuur en Jeugd. In februari 2017 werd hier het actieplan Cultuur en Onderwijs besproken. Dat heeft ons heel interessante nieuwe inzichten geleverd.

Cultuur in de Spiegel versterkt de scholen verder, samen met de pedagogische begeleidingsdiensten, die een duidelijke rol hebben. Maar ik wil jullie graag vragen om tijd te geven, zodat de zaadjes die we hebben geplant, kunnen groeien en we later kunnen oogsten.

We hebben een nieuw decreet in de steigers staan. Er zijn heel wat projecten. We moeten niet negatief zijn. Het is van belang dat de ogen geopend zijn. Als we allemaal overtuigd zijn van het belang van die muzische vorming, moeten we bekijken hoe we dat kunnen versterken. Ik denk dat we echt al wat zaadjes hebben geplant voor beslissingen die we samen met jullie hebben genomen. Een bijkomend actieplan lijkt me dus niet echt nodig. We moeten inzetten op de nieuwe hefbomen en instrumenten die er zijn.

De website www.mijncultuurspiegel.be bevat een interactief reflectie-instrument over cultuur in het onderwijs. Het is bedoeld voor leerkrachten in het leerplichtonderwijs. Het geeft een test waarmee je kunt nadenken over jouw visie op cultuur en onderwijs. Het instrument biedt ook een spiegel om te analyseren welke muzische aanpak je nu hanteert en hoe je daarin meer kunt variëren en verdiepen.

Ik geef u wat cijfers mee. Tussen mei 2017 en mei 2018 – het voorbije jaar dus – werd er 3736 keer een enquête ingevuld op www.mijncultuurspiegel.be. Ik vind dat een heel positief resultaat. Het bevat aparte testvragen voor elk onderwijsniveau. 42,7 procent vult de test voor kleuteronderwijs in, 16 procent voor de lagere school. De overige zijn studenten uit de lerarenopleiding. Het kan dus nog wel wat beteren wat het lager onderwijs betreft. Dat is evident.

Na het invullen van de test, krijgt de leerkracht gedetailleerde feedback en tips. Sinds kort kunnen leerkrachten de resultaten opslaan. Als zij dan later de enquête opnieuw invullen, kunnen ze de evoluties in kaart brengen. We maken dat dus eigenlijk om jezelf te monitoren.

De website www.cultuurkuur.be is op één jaar tijd, tussen 10 mei 2017 en 10 mei 2018, 20.000 keer bezocht. 1500 culturele organisaties maakten hun aanbod daar kenbaar. Leerkrachten kunnen dus zoeken naar iets dat heel specifiek bij hen past.

Zoals ik al zei, kunnen er subsidies worden aangevraagd via dynamoOPWEG en dynamoPROJECT.

Tot slot wil ik nog meegeven dat ook in het OKAN-onderwijs (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers) muzische vorming een zeer belangrijk onderdeel is en kan zijn om jongeren te integreren. Ik heb zo'n klas bezocht. Mijnheer Daniëls, u was daar ook, net als collega De Meyer. Dat was bij Sanne, in Belsele. Zij bevestigde dat samen muziek maken een universele taal is en zeer helend werkt, maar ook zeer integrerend naar kinderen in de klas. Dat mogen we dus iets vaker in de vitrine zetten als instrumenten die zeer goed zijn om te hanteren.

Ik wil dit ook in de commissie toepassen, maar ik denk, als ik de leden zo bekijk, dat iedereen zeer goed geïntegreerd is. Als er natuurlijk nieuwe commissieleden een vraag komen stellen, zouden we een liedje kunnen zingen om hen zich thuis te laten voelen. Voor de rest denk ik dat er hier weinig integratieproblemen zijn. (*Gelach*)

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik ben zeer tevreden met uw antwoorden. Ik heb in mijn vraagstelling reeds aangehaald dat er een aantal zaken in de pijplijn zitten. Er is decreetgevend werk gebeurd en we hopen inderdaad dat er verbetering komt. Maar het moet nog altijd op de klasvloer zelf gebeuren.

Ik wil nog één voorbeeld aanhalen. Voor een stuk komt dat tegemoet aan wat u aanhaalde. Ik stel nog steeds vast dat er veel jongeren zijn die bijvoorbeeld voor een groep niet alleen moeilijk of niet durven zingen, maar zelfs niet durven spreken.

Ik heb dinsdag nog een workshop voorgezeten met een zestigtal studenten. Het was de bedoeling om dat heel interactief te doen, met het stellen van vragen en met antwoorden.

Toen we nadien met anderen die gelijkaardige workshops voorzaten – onder andere weerman Frank Deboosere was er een van – een koffie dronken, zeiden we dat het toch zo moeilijk was om vragen te stellen en antwoorden te krijgen op wat eigenlijk open vragen waren. Er waren diverse studenten die inderdaad aangaven dat de groep wat groot was, dat ze het eigenlijk niet goed durfden. Bij muzische vorming, maar niet alleen als het gaat over zingen, maar ook over voordracht, moet men inderdaad jongeren meer standvastig kunnen maken, zelfvertrouwen kunnen geven om voor een groep iets durven voor te brengen, een van buiten geleerde tekst of om het even wat. In die optiek ben ik dus tevreden met uw antwoord. Ik hoop dat we door deze cijfers, althans door de aandacht die we daaraan geven en die we daar volgende week ongetwijfeld ook aan zullen

geven, toch wel de vinger op dat wondje kunnen leggen, dat men daar ten volle aandacht aan kan blijven spenderen, want dit is inderdaad heel, heel belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik denk dat het goed is dat we volgende week opnieuw kunnen spreken met de inspectie. Ik zal hen dan ook vragen of ze daadwerkelijk de directies en schoolteams die het niet goed doen qua muzische vorming, aanmanen gebruik te maken van alle instrumenten en mogelijkheden die er zijn. We hebben inderdaad nieuwe mogelijkheden gecreëerd. Het zal zaak zijn om de komende jaren op te volgen in hoeverre men daarvan gebruikmaakt. Wat we echter eigenlijk gedaan zouden moeten krijgen, is dat die leerkrachten die er weinig voeling mee hebben, toch in deze 'spiegel' gaan kijken en op zoek gaan naar oplossingen. Een van de oplossingen kan zijn dat men de experts in het leergebied op school aanspreekt om het goed te doen, want volgens mij zal je niet mooi leren zingen van iemand die zelf niet kan zingen. Ik heb daarnet meegezongen, maar ik verontschuldig me bij mijn medewerker, die naast me zit en dat heeft moeten aanhoren. Pas op, voor mijn dochter heb ik leren zingen. Het helpt dus om kindjes in huis te hebben. Ik heb dus ook zelf een inspanning gedaan – maar dat geheel terzijde.

Ook voor het secundair onderwijs zou ik maatregelen willen bepleiten, voor de toekomst. Ik heb het niet over de eindtermen die nu in de maak zijn, maar men moet daar toch eens over nadenken als men een mentaliteitsomslag wil maken. Welke profielen zullen in tijden van digitalisering en robotisering, van wijzigingen in de arbeidsmarkt het sterkst aanwezig zijn? Zij die wendbaar en creatief zijn, en creativiteit is iets dat je vanaf je jonge jaren moet leren. Kijk naar heel kleine kinderen: die zijn creatief. Naarmate ze langer naar school gaan, gaat dat er wat uit, en dat is eigenlijk spijtig. Dat zou niet zo mogen zijn. Het is gemakkelijker om die muzische vorming in de kleuterklas te realiseren. Daar is men minder bang om het te doen. Men experimenteert er meer. In de 21e eeuw is het meer dan ooit essentieel dat dat experimentele erin blijft, dat we dat stimuleren door cultuureducatie. Het is daarom ook niet verbazingwekkend dat zoveel wetenschappers vandaag pleiten voor STEAM (Science, Technology, Engineering, the Arts and Mathematics): men wil de link leggen tussen de kunsten en de wetenschappen omdat daar ook mogelijkheden zijn. Men haalde het voorbeeld van het tso aan. Dat is zo: met materie aan de slag gaan, dat is wat een kunstenaar doet, dat is wat wetenschappers doen. Ik wil ook de link leggen tussen taal en kunst, want kunst is een universele taal. Men moet daar dus van gebruikmaken. Ik kan me niet voorstellen dat je literatuur eigenlijk heel goed kunt voorstellen vandaag zonder gebruik te maken van cultuur en kunst.

Men moet daar dus meer mee doen, en niet alleen voor het doel op zich. Dat heeft ook een sociaal doel. Minister, daarin zult u me zeker volgen. Als Ada onvoldoende muzische vorming krijgt in de lagere school, dan zal ik dat wel compenseren. Ik heb daar de middelen voor en ik heb daar de ingesteldheid voor. De kinderen die dat echter thuis niet meekrijgen, die zijn voor cultuureducatie afhankelijk van de school en de school alleen. Daarom is het belangrijk dat we daar nu echt een omslag in maken. We zullen daar volgende week een hartig woordje over spreken met de inspectie.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik zal toch elke kans in deze commissie blijven aangrijpen om de volgende boodschap mee te geven. Minister, u hebt er ook eventjes naar verwezen.

Muzische vorming komt jaarlijks terug. De collega's Brusseel en Van Dijck hebben daar al diverse keren vragen over gesteld, anderen ook, bij de Onderwijs Spiegel

van 2017, van 2016, van 2015. Als we hier nu met de commissie van een wit blad zouden moeten vertrekken inzake de vraag hoe we die leerkrachten beter kunnen ondersteunen, dan zouden we met zijn allen zeggen dat het een kwalitatieve professionalisering moet zijn dicht bij de leerkrachten, zodat ze zich niet ver moeten verplaatsen. Wel, collega's, we hebben op heel veel plaatsen mensen zitten in het dko die op dat terrein experts zijn, experts in zang, in dans, in beeldende kunsten, in expressie, in woord, in het overwinnen van angsten, in samenzang, in samenspel. Die hebben we allemaal. Dit is eigenlijk een warme oproep aan de koepels en het dko om binnen het nieuwe decreet inzake het dko zo snel mogelijk kort- of langlopende programma's te ontwikkelen waarbij men aan de collega-leerkrachten van kleuter-, lager en secundair onderwijs initiaties of zelfs expertopleidingen geeft met betrekking tot muzische vorming. Niet elke leerkracht in het kleuter- en lager onderwijs zal degene worden die op dat terrein de grootste expertise zal ontwikkelen, maar als het gaat over het laten proeven, het overwinnen van de angst om omtrent dat thema zelf wat creatiever te werken, denk ik dat de oplossing zeer lokaal ligt, met zeer veel expertise. Dat kan een samenspel zijn van dko en het lager onderwijs. Ik denk – en u hebt dat ook al een paar keer op mijn vragen geantwoord – dat het decreet dat is goedgekeurd en vanaf september van toepassing zal zijn, die mogelijkheid nog vergemakkelijkt. Uit heel de Onderwijsspiegel – en ik zal daar volgende week de inspecteur-generaal ook nog eens over bevragen – blijkt toch wel één ding: als ze expert in iets zijn, durven onze leerkrachten eigenlijk zeer weinig die expertise open te stellen. Is dat omdat ze vrezen als arrogant te worden bekeken, omdat ze vrezen dat dat niet van hen zou worden aanvaard? Of geloven ze zelf niet dat ze zelf expert zijn? Dat zelf delen van expertise – en er is zoveel expertise in het onderwijs – gebeurt eigenlijk veel te weinig. Ik denk dus dat we daar vanuit dit parlement toch altijd mee de nadruk op moeten blijven leggen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik kijk natuurlijk uit naar het gesprek dat we volgende week hebben met de inspectie, zodat we deze cijfers nog beter kunnen duiden en analyseren, en bekijken welke de remediërmogelijkheden zijn. Ik lees in het rapport dat er wat het kleuteronderwijs betreft 81 doorlichtingen zijn geweest met de focus op muzische vorming, en in het lager onderwijs in 77 scholen met die focus. In het kleuteronderwijs voldeden er 15 niet, in het lager onderwijs 36. Minister, collega's, ik denk dat dat een belangrijk signaal is, maar anderzijds vraag ik me wel af of dit representatief is voor Vlaanderen, of we die cijfers mogen extrapoleren. Ik blijf met een aantal vragen zitten, maar ik hoop op meer verheldering volgende week. Ik hoop dat we nog beter zullen kunnen inschatten hoe we dit moeten duiden en op welke wijze er kan worden geredieerd.

De voorzitter: De heer Vandenberghhe heeft het woord.

Steve Vandenberghhe (sp.a): Ik wil eerst en vooral mijn twee collega's danken voor de zeer interessante vraag. Dit moet elke keer opnieuw terugkeren, want het is eigenlijk een oud zeer, zeker in het basisonderwijs, die mindere resultaten voor muzische vorming bij inspectie. Ik wil toch een aantal dingen duiden, ook vanuit mijn praktijkervaring. Alle domeinen zijn even belangrijk. Dat is hier ook al aangehaald, maar dat is zo, in het kader van de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de kinderen. Er is ook de horizontale en verticale samenhang van de diverse domeinen: in de basisschool moet elk domein als even belangrijk worden beschouwd. Dat is een belangrijk uitgangspunt. Wiskunde is even belangrijk als muzische vorming. Er moet ook een integratie zijn van de diverse domeinen. Het is niet zo dat muzische vorming een domein is dat op zichzelf bestaat. Neen, muzische vorming moet ook terugkomen geïntegreerd in diverse anderen domeinen. Dat staat ook zo in het leerplan. Dat is die verticale samenhang die je moet hebben in de basisschool.

Wat is echter het probleem? Het probleem is niet eenzijdig. Ten eerste, de jongste jaren zijn er enorm veel nieuwe leerplannen gekomen. Muzische vorming was daar een van. De school heeft drie jaar de kans om leerplannen te implementeren, en het gebeurt dan wel eens dat men muzische vorming achteraan plaatst, dat men dat wat op de achtergrond duwt.

Ten tweede, leerkrachten die dertig jaar geleden zijn afgestudeerd, hebben die opleiding, die basiscompetenties niet meegekregen. Ik zal dat nuanceren. Als je het leerplan van muzische vorming nu bekijkt, dan is dat in de verste verte niet meer te vergelijken met wat men zoveel jaar geleden op school als basiscompetenties heeft geleerd. Geloof me, ik heb de nieuwe leerplannen nog zelf meege maakt en gezien. Dat is een enorme inspanning voor mensen die pakweg dertig jaar geleden zijn afgestudeerd. Onderschat dat niet. Het is hier al opgenoemd: beeld, drama, bewegen, media... Ik vergeet er zelfs nog een, maar dat doet er niet toe. Al die domeinen of tussendomeinen moet je als leerkracht gaan beheersen. Als je dat domein echt wilt integreren in je team, dan zijn vorming en tijd om vorming te volgen noodzakelijk. Dat is ook al aangehaald door de collega's. Dat is cruciaal als je dat heel ingewikkelde leerplan – echt waar, het is heel ingewikkeld – van muzische vorming in je team wilt implementeren. Dan komen we weer tot de vraag welke prioriteiten worden gesteld en welke niet. Muzische vorming wordt niet altijd door alle scholen als prioriteit nummer een geplaatst.

Het is ook niet meer dan normaal dat het kleuteronderwijs een stuk beter scoort dan het lager onderwijs. Dat is ook een evidentie. Waarom? Omdat dat in het kleuteronderwijs veel meer en beter is geïmplementeerd in het totaalpakket. Kleuterleerkrachten hebben die basiscompetenties nog meer. Dat zit nog meer in hun programma.

Ik pleit ook voor een goede overgang tussen basisonderwijs en secundair onderwijs. Dat moeten we ook zeker meenemen in het debat.

Tot slot, maar niet het minst, collega De Meyer, we mogen hier niet licht overheen gaan. Ik denk dat dat absoluut wel representatief is, en dat we die hefboomen aan de scholen moeten kunnen aanbieden op allerhande vlakken om de resultaten voor muzische vorming op te krikken. Zoals de minister zegt: het zal echter niet zo gemakkelijk zijn om dat te doen, omdat er daar geen eenduidige oplossing voor is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik denk inderdaad dat het debat dat we volgende week zullen voeren over de Onderwijsspiegel, een belangrijk debat zal zijn.

We kijken zeker uit naar de eindtermen, de minimumdoelstellingen, en die zullen er ook zijn voor muzische vorming en andere scheppende, creatieve vormen.

Ik treed de collega's bij: de mensen die expertise hebben, die zich goed voelen in een bepaald domein, of dat nu wiskunde, muziek, Nederlands of wetenschap en techniek is, die moeten we toch werkelijk durven in te zetten. Dat debat hebben we hier al een aantal keren gehad. Ik merk op het terrein dan enige tegenstelling. Aan de ene kant zegt men dat alles geïntegreerd moet blijven, dat men niet met vakleerkrachten gaat beginnen omdat dat zeer nefast zou zijn voor het geïntegreerde wereldbeeld van de jongere. Aan de andere kant wil men echter dan wel experts uit het dko in het basisonderwijs binnenbrengen. Wel, collega's, voor mij kunnen dat experts uit het dko zijn, maar dat kunnen ook collega's zijn die daar al sterk in zijn, en die dan in al die klassen die muzische vorming geven. Dat kunnen ook collega's zijn die aan de hogeschool een bijkomende vorming hebben gevolgd voor dit of een ander leergebied. Laten we nu dus alstublieft afstappen van het idee dat iedereen alles perfect moet kunnen. Zoals de minister heeft gezegd, sommigen hebben hier daarnet luidop 'Happy Birthday' gezongen en anderen hebben niet gezongen. Ik neem ze niet kwalijk dat ze niet hebben

gezongen. Ik stel voor dat je de meest enthousiaste en degene die dat het beste kan, vooraan zet, want dan merk je dat er veel meer volk zal meezingen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dit is een vraag die tot heel veel bijkomende opmerkingen leidt, dus op zich is dat een zeer goede zaak. Ik heb niet zoveel vragen aan mij gehoord, behalve eentje van de heer Van Dijck, dan gevolgd door de heer De Meyer, over het aantal scholen. *(Opmerkingen)*

Kwam dat niet van u? Ik heb in mijn inleiding gezegd dat je die resultaten niet zomaar kunt transponeren naar heel Vlaanderen omdat men elk jaar maar een paar scholen doorlicht. Je kunt dus niet zeggen dat de resultaten nu slechter zijn dan die van vorig jaar en het jaar daarvoor. We zien echter wel een constante: ze zijn nooit echt goed. Als u dus vraagt of er een pijnpunt is, dan is het antwoord sowieso ja. Mag je de resultaten van de jongste doorlichtingsronde zomaar extrapoleren naar heel Vlaanderen? Neen. Ik denk dat de inspectie daar volgende week ook nog op zal terugkomen en er wat meer duiding over zal geven.

Ik kom terug op de opmerking over de leergebiedexperten.

Ik heb al gezegd – en ik zag heel veel instemming in de zaal – dat het voor mij zeer belangrijk is dat muzische opvoeding deel blijft uitmaken van de geïntegreerde opleiding voor leerkrachten.

Toen ik in de lagere school zat – en dat is heel lang geleden, niet van de oertijd, maar toch lang geleden –, toen ik in het vijfde leerjaar kwam, werden de vakken aardrijkskunde, biologie en nog iets gesplitst gegeven. Mijn mama stond ook in het vijfde leerjaar en gaf overal natuurkennis en biologie, haar collega gaf overal aardrijkskunde. Er werd dus al goed gemixt tussen de klassen. Dat is ook een beetje iets van alle tijden. Dus ik vind dat op zich totaal geen probleem dat er voor muziek iemand anders komt. Maar voor mij is het in het basisonderwijs wel heel goed dat de leerlingen één leerkracht hebben. Ik zou het een verarming vinden als ze voor elk vak iemand anders kregen. Ik vind dat het deel moet uitmaken van de opleiding.

Dat een school kiest wie welk vak geeft en daar afspraken rond maakt, dat is oké. Zelfs coteaching in een grotere groep, zeker voor muziek, lijkt me perfect mogelijk. Met grotere groepen zijn dat allemaal opportuniteiten die bestaan. Het belangrijkste voor mij is dat muziek een volwaardige plaats krijgt op school.

Dat zegt de inspectie ook: men innoveert een beetje weinig met die muzische vorming. Dat was de eerste opmerking, men legt de lat eigenlijk vrij laag. Men denkt al snel dat het wel goed zal zijn. Dat is een beetje spijtig, uiteraard. Als men muziek op hetzelfde niveau plaatst als andere vakken, als wiskunde en taal – muziek is wat mij betreft een extra taal –, zal men er meer innovatief mee omgaan.

Dit wordt vervolgd, volgende week met de inspectie. Mocht u daarna nog vragen aan mij hebben, weet dat ik ze met heel veel plezier zal beantwoorden, maar volgende week ben ik er zelf niet.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, minister, er zijn naar aanleiding van deze vraag heel veel waarheden verteld. Ik ben het ermee eens dat muzische vorming deel moet blijven van de algemene opleiding van onze leerkrachten. Ik heb met heel veel belangstelling naar collega Vandenberghé geluisterd rond de evolutie ter zake. Zijn onze leerkrachten nog mee in de nieuwe aanpak van muzische vorming? Ik hoor bij velen, hoe doorslaggevend deze cijfers ook zijn, dat er toch een algemene vaststelling is dat het niet goed zit, en dat we de scholen oproepen om de juiste tools te gebruiken en de juiste leerkrachten, ongeacht de brede opleiding die ze gekregen hebben. Daar moet de nodige aandacht naartoe gaan.

Ann Brusseel (Open Vld): In de korte tijd tussen de aankondiging van deze vraag deze ochtend via Twitter en nu zijn er heel wat reacties gekomen. Heel wat mensen hebben negatieve ervaringen met die muzische vorming. Het is natuurlijk absoluut te vermijden dat het zo klassiek en gestandaardiseerd wordt gegeven. Er mag dan wel een verband zijn tussen wiskunde en muziek, het is toch fundamenteel iets anders. De blokfluitnachtmerries van sommigen, het uit het hoofd leren van componisten in de eerste graad, dat zijn zaken die niet meteen enthousiasmeren. Kunst- en cultuureducatie en een goede muzische vorming zijn zeer breed en innoverend en worden gegeven door mensen die daar een passie voor hebben, of toch zeker belangstelling. We gaan daar de komende maanden en jaren nog aandacht aan besteden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de preventieve schorsing van leerkrachten, verdacht van zedenfeiten met kinderen – 1867 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Mijn vraag gaat over recente richtlijnen die zijn afgesproken. Het parket krijgt daarmee de mogelijkheid om scholen sneller in te lichten over een lopend onderzoek als daar een leerkracht bij betrokken is. Het gaat om onderzoek rond zedenfeiten met kinderen of het verspreiden van kinderporno. Vroeger kon dit enkel wanneer effectief werd overgegaan tot vervolging of bij een definitieve veroordeling. Nu kan het parket, indien het dat nodig acht, een school vroeger inlichten.

Voor alle duidelijkheid: ik stel die richtlijn niet in vraag. Het is een goede zaak dat die mogelijkheid bestaat. Maar er is wel een keerzijde. Hoe vroeger in een lopend onderzoek men maatregelen wil nemen – dat onderzoek is per definitie nog niet afgerond –, hoe groter de kans dat ze iemand treffen die uiteindelijk onschuldig blijkt te zijn. Hoe kunnen we het effect van zulke maatregelen omkeren? Dat is de essentie van mijn vraag om uitleg.

Minister, hoe kunnen we waken over de veiligheid van de leerling, maar ook over de waardigheid van de leraar? Dat moet kunnen zolang het onderzoek loopt. Een onderzoek is erbij gebaat als het op een serene manier kan verlopen.

Ons strafrecht vertrekt van het principe dat iemand onschuldig is tot het tegendeel bewezen is. Als leerkrachten worden beschuldigd en er worden al vroeg maatregelen genomen, hoe kunnen we dat vermoeden van onschuld dan bewaren?

Hoe kan men maatregelen nemen tegen leerkrachten – dat kan een schorsing zijn of preventief een andere opdracht geven – zonder dat de hele scholengemeenschap de zaak van naald tot draad kent en weet waarom die maatregelen worden genomen of wat er aan de hand is? Stel dat blijkt dat iemand totaal onschuldig is, hoe kan hij dan op een serene manier opnieuw volledig integreren in zijn werkomgeving zonder dat dit aan de leerkracht in kwestie blijft kleven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Cordy, u raakt met uw vraag een bijzonder delicaat en zeer moeilijk probleem aan. Ik denk dat iedereen het ermee eens is dat we altijd het belang van het kind... Maar we weten ook – ik heb zelf rechten

gestudeerd – dat iemand onschuldig is tot het tegendeel bewezen is, en tot welke menselijke ellende valse beschuldigingen kunnen leiden.

Hiermee omgaan, is een bijzonder moeilijke en zware verantwoordelijkheid van het schoolbestuur, waarvan we mogen verwachten dat het discreet met verkregen informatie omgaat. Het betreft een interne aangelegenheid waar ik als minister niet kan of mag in tussenkomen als het over de casussen zelf gaat.

Schoolbesturen horen bijzonder discreet met de verkregen informatie om te gaan en ervoor te zorgen dat de privacy en het vermoeden van onschuld van de betrokken leerkracht wordt gegarandeerd. Opdat scholen de juiste maatregelen kunnen nemen, is het belangrijk dat zij goed geïnformeerd zijn. Je kunt geen maatregelen nemen als je niet weet wat er aan de hand is.

Twee jaar geleden hadden we een zeer pijnlijke zaak, waar een school plots werd geconfronteerd met een vraag van een journalist die op een rechtszitting aanwezig was. De school wist totaal niet dat er met die leerkracht iets aan de hand was, en het ging over vrij ernstige feiten. Deze zaak heeft mij aangezet om eens te praten met federaal minister van Justitie Geens en om te proberen afspraken te maken. Vals beschuldigd worden is erg, maar als school niet weten dat er zware zedenfeiten gebeurd zijn – je kunt je zelfs geen burgerlijke partij stellen omdat je het ook niet weet –, dat is ook een groot probleem. De balans moet in evenwicht zijn.

Ik ben dan ook bijzonder blij met de afspraken die we gemaakt hebben met minister Geens over wanneer een school op de hoogte wordt gebracht van een lopend onderzoek naar zedenfeiten. Minister Geens heeft vijf magistraten officieel aangesteld als contactmagistraat voor de onderwijsverstrekkers. Deze magistraten hebben stuk voor stuk expertise in zedenfeiten en ervaring met de aanpak van de informatiedoorstroming naar de scholen. Deze contactmagistraat op het niveau van het parket-generaal bij het hof van beroep heeft twee opdrachten.

De eerste taak is de eerstelijnsparquetten adviseren over de opportuniteit van de mededeling van informatie over lopende onderzoeken of vervolgingen aan een werkgever wanneer er twijfel bestaat over wat er in de omzendbrief is omschreven.

De tweede taak is als aanspreekpunt dienen voor, onder meer, de onderwijsverstrekkers als zij worden geconfronteerd met vragen van lokale schooldirecteuren of ongeruste ouders met betrekking tot lopende onderzoeken.

De magistraten van de eerstelijnsparquetten voeren de communicatie met de betrokken scholen. Dat is nu formeel geregeld. Er zijn mensen aangesteld.

In lopende onderzoeken beslist het parket over de opportuniteit van het overmaken van gegevens. Het houdt hierbij rekening met de aard van de feiten, de aanwezigheid van concrete aanwijzingen en de mate waarin er gevaar bestaat dat het geheim van het onderzoek zou worden geschonden. Het inlichten van een school betekent niet dat er onmiddellijk door de school een schorsende maatregel moet worden getroffen. Maar bij het informeren van de directie kan die wel alert zijn voor bepaalde signalen.

Preventieve schorsing in het algemeen is een bewarende maatregel die ervoor zorgt dat een leerkracht tijdelijk uit het onderwijs wordt verwijderd om de goede werking van de school te vrijwaren. Dat zegt niets over de schuld van het personeelslid. In geval van zedenfeiten zal het schoolbestuur die maatregel nemen in het belang van de leerlingen, maar ook in het belang van de leerkracht. Vaak wordt men al beoordeeld voor er iets is bewezen. De leerkracht tijdelijk uit die positie halen, kan ervoor zorgen dat met veel meer zuiverheid kan worden gekeken naar de gebeurtenissen.

Een preventieve schorsing kan enkel worden uitgesproken als een leerkracht tucht- of strafrechtelijk wordt vervolgd. In het gemeenschapsonderwijs kan een leerkracht zelfs zonder vervolging voor maximaal zes maanden preventief worden geschorst. Dat staat zo in hun eigen reglementen.

Omdat in het gesubsidieerd onderwijs het opleggen van een preventieve schorsing gekoppeld is aan een tucht- of strafrechtelijke vervolging vallen speculaties rond de reden van de maatregel niet uit te sluiten. Het spreekt voor zich dat het schoolbestuur de procedure tot het opleggen van een preventieve schorsing met de nodige discretie moet voeren.

Een maximale discretie in de procedure zal een eventuele 're-integratie' – als uit het onderzoek blijkt dat het personeelslid onschuldig is – heel wat makkelijker maken. Voor zover een casus buiten de wil van een schoolbestuur of school toch ruchtbaarheid zou hebben gekregen, kan de school via een zakelijke communicatie de geruchtenstroom doen stoppen en aldus een vorm van eerherstel voor het betrokken personeelslid bewerkstelligen.

De ervaring heeft mij geleerd, aan de hand van een casus van enige tijd geleden, dat het zeer nefast is voor de leerkracht in kwestie als een school niet op de hoogte is. Dan wordt het proces volledig publiek gevoerd. Dat is een slechte zaak.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, ik wil nog eens benadrukken dat die aanpak goed is. Daar twijfel ik niet aan.

Ik heb grotendeels verheldering gekregen. Nog bijkomend, worden directies daarin ondersteund? Kunnen zij ergens een beroep op doen? Bestaan er tools? Bestaat er een opleiding om daar te leren mee omgaan?

Koen Daniëls (N-VA): Los van de burgerlijke en juridische procedures, minister – want dat is natuurlijk iets anders –, wat moet er gebeuren als leerlingen bewust en onterecht een leerkracht beschuldigen? Hoe kunnen we dat personeelslid en/of die directie daarbij 'beschermen' of daartegen wapenen? Kunnen ze ergens terecht? Bestaat er iets voor deze gevallen? Als een beschuldiging terecht is, moeten we goede maatregelen nemen, maar als het niet waar is, is dat vooral zeer nefast voor het betrokken personeelslid.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Cordy, ik heb daarnet gezegd dat die contactpersonen er ook zijn om de band te leggen met de onderwijskoepels. De onderwijskoepels hebben een heel expliciete taak om schooldirecteurs daarin te ondersteunen. Ze hebben ook expertise. Het gebeurt gelukkig niet vaak, dus zoveel expertise kunnen ze niet hebben, maar ze hebben wel een zicht op de dingen die al gebeurd zijn en kunnen scholen adviseren om al of niet te schorsen. De scholen staan daar niet alleen in, ze kunnen terecht bij de koepel. Ikzelf kan daar niet veel in doen. Opleidingen geven, kan, maar het is een afweging die je op het moment zelf moet maken en waarbij je rekening houdt met de aard en de ernst van de feiten. Als een school geïnformeerd wordt, dan kun je al een beoordeling maken. Maar nog eens, wat ik heb meegemaakt in scholen die niet geïnformeerd worden, is dat men in paniek reageert, en dat is pas heel slecht, natuurlijk.

Mijnheer Daniels, uw vraag over de leerlingen is een korte vraag, maar een bijzonder moeilijke. Als leerlingen iets in gang zetten, is het heel moeilijk om te achterhalen of het terecht was of niet terecht. Als het niet terecht was, valt dat onder pesten en daar bestaat een hele cascade aan maatregelen. Scholen kunnen ook rechtzettingen doen. Je kunt dan ook maatregelen nemen tegen de leerlingen als

blijkt dat het ongegrond zou zijn. Het moeilijke is dat het achterhalen of iets waar is of niet, zeker als het over strafrechtelijke feiten gaat, iets is wat de gerechtelijke diensten moeten doen en het parket dat belast is met het onderzoek. Wij zijn als overheid niet geplaatst om daar een oordeel in te vellen, maar wanneer er onterechte beschuldigingen zijn, zijn er procedures om de leerlingen in kwestie daarop aan te spreken en zelfs om sancties te nemen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik denk dat we inderdaad een beetje een uitbreiding van het instrumentarium hebben dat veel kwaad kan voorkomen. Zoals de minister opmerkt, gaat het over zeer zeldzame gevallen. Maar het is juist daarom dat de ondersteuning van de directies een goede zaak is, en dat zij weten hoe daarmee te kunnen omgaan, op wie zij een beroep kunnen doen, van wie ze advies kunnen krijgen enzovoort.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het bevorderen van een bewegingscultuur bij leerlingen in het basisonderwijs om overgewicht tegen te gaan – 1896 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de kwaliteit van lichamelijke opvoeding in de basisscholen – 1903 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Uit het jaarrapport van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) 2016-2017 blijkt dat 14,45 procent van de kinderen tussen 2 en 5 jaar en 17,21 procent van de kinderen tussen 6 en 12 jaar kampen met overgewicht.

Minister, u liet dit jaar een onderzoek uitvoeren door de onderwijsinspectie. Inspecteurs gingen langs in 174 klasjes op de kleuter- en lagere school. Ze onderzochten of de kinderen alle eindtermen halen, bijvoorbeeld of ze voorwaarts kunnen rollen of touwklimmen. Uit de Europese richtlijnen en wetenschappelijk onderzoek blijkt dat twee lestijden lichamelijke opvoeding per week onvoldoende is om de motorische competentie voldoende te ontwikkelen.

In het lager onderwijs is het, in tegenstelling tot het kleuteronderwijs, niet verplicht om in een aparte vakleerkracht lichamelijke opvoeding (lo) te voorzien. Dat is algemeen geweten, we hebben daar al veel debatten over gevoerd in het parlement. Daarom laten een op de acht scholen die taak over aan de juf of de meester, wat op twee manieren slechte gevolgen heeft. De leraars moeten de turnlessen er bovenop hun takenpakket bij nemen, wat voor extra werkdruk, stress en gebrek aan voorbereiding zorgt. Anderzijds lijdt de kwaliteit van de lessen lichamelijke opvoeding eronder.

Uit de Onderwijsspiegel blijkt dat er voor de scholen, maar volgens mij ook bij de overheid, ruimte is voor meer ambitie. Het verhaal herhaalt zich telkens, vandaar mijn vragen. Minister, hoe zult u de bewegingscultuur concreet nog beter implementeren in het basisonderwijs? Bent u bereid om in extra lessen lo of in extra vakkundigheid te voorzien in het basisonderwijs? Bent u bereid om in elke school in een vakleerkracht lo te voorzien?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Sporten en bewegen krijgen vandaag veel meer aandacht, dat is een positief gegeven, niet alleen op school maar ook in de bredere samenleving. Er wordt voortdurend gewezen op het belang van gezonde beweging en dus ook op het belang van bewegingsopvoeding op school. Uit de gemiddelde cijfers van het CLB-verslag – ik citeer hier gemiddelde cijfers, ze komen dus niet overeen met de cijfers van collega Vandenberghe – dat onlangs verscheen, blijkt dat 16,89 procent van de leerlingen in Vlaanderen en Brussel een hoge of extreem hoge BMI-waarde (body mass index) heeft.

Onze Vlaamse jongeren kennen grotendeels een sedentair bestaan op school. Het belang van bewegen mag dus niet worden onderschat. In november 2015 kaartte ik dit aan in de plenaire vergadering, waarbij de resultaten van de Onderwijs-spiegel 2015 aan bod kwamen. De onderwijsinspectie rapporteerde zopas opnieuw over de kwaliteit van het leergebied lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs. De eindbalans is overwegend positief: de meeste scholen voldoen aan de minimumverwachtingen, maar er is nog ruimte voor meer ambitie. Minimum is goed maar maximum is uiteraard beter. Scholen kunnen nog meer kansen benutten om via een geïntegreerd bewegingsbeleid de impact op de leef- en leerattitude van hun leerlingen te vergroten.

Minister, welke initiatieven zult u nog nemen naar aanleiding van het inspectie-verslag? Hoe wilt u scholen voor basisonderwijs stimuleren om meer ambitie aan de dag te leggen om nog een hogere kwaliteit voor lichamelijke opvoeding na te streven? Hoe zult u ervoor zorgen dat voldoende vakleerkrachten de taak van kwaliteitsvolle bewegingsopvoeding op zich nemen? Welke initiatieven hebt u genomen en zult u nog nemen om ervoor te zorgen dat de opgelegde besteding van lestijden ook effectief aan lichamelijke opvoeding worden besteed?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, straks kom ik nog op het aantal uren sport terug, maar ik heb u wellicht al vaker gezegd dat volgens mij onze scholen werk moeten maken van een bewegingscultuur. Als je het bewegen op school herleidt tot de twee uur sport die er nu zijn, dan vind ik dat een beetje te weinig. We hebben een actieplan gemaakt 'Hoog tijd voor geZONTijd'. Dat is hier met jullie al uitgebreid besproken. Zeker als je de strijd tegen obesitas wil winnen, moet je er binnen de schooltijd aandacht voor hebben dat er voldoende ruimte is om te bewegen. Als ik trouwens naar mijn eigen 'zittijd' kijk in dit parlement, is het verschrikkelijk hoeveel uren dat zijn. Gisteren ben ik erin geslaagd om duizend stappen te zetten op een hele dag. Daar word je net niet depressief van. Ik denk dus dat hier ook heel wat werk aan de winkel is. Er was zelfs geen tijd om tussen twee vergaderingen heen en weer naar mijn kabinet te lopen. Ik moet daarin ingrijpen want dit werkt niet levensverlengend, daar ben ik van overtuigd. Deze persoonlijke bedenking moest er even uit.

Er is de nieuwe beheersovereenkomst met de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS). SVS zal de komende jaren scholen ondersteunen in het werken aan hun bewegingsbeleid en hun beleid tegen sedentair gedrag. Hiervoor wordt er gewerkt aan een website waarop scholen alle informatie over het werken aan het bewegingsbeleid zullen kunnen terugvinden. SVS zorgt voor heel wat instrumenten die scholen toelaten om hun bewegingsbeleid vorm te geven.

SVS stelt ook schoolondersteuners ter beschikking waaraan de scholen hun vragen kunnen voorleggen en waarmee ze kunnen samenwerken. Daar worden ook heel wat initiatieven genomen. Van belang is dat SVS handelt om initiatieven die los van lessen lichamelijke opvoeding worden genomen, te stimuleren, dus initiatieven die je tijdens of tussen de lessen kunt nemen, tijdens pauzes of voor en na

de lesuren. Daar vraagt men om de verantwoordelijkheid voor voldoende beweging niet alleen bij leerkrachten lo te leggen maar bij het schoolteam. Het moet deel uitmaken van de schoolcultuur. Alle leerkrachten en medewerkers, bijvoorbeeld uit de voor- en naschoolse opvang, kunnen zelf ook initiatieven nemen. Dat is zeer positief voor de eigen gezondheid.

Daarnaast is er natuurlijk 'Bewegen naar de Zon'. Alle scholen van het basisonderwijs werden bij de start van dit schooljaar uitgedaagd om tijdens de lessen en tussendoor met hun leerlingen te bewegen om zo samen het aantal kilometers tot aan de zon af te leggen. Als we naar de teller van het aantal afgelegde kilometers kijken, zitten we nu op 9 miljoen kilometer. Dat betekent dat we nog 141 miljoen kilometer te gaan hebben. Dat is vrij veel. Maar veel belangrijker dan het aantal kilometer, is dat scholen werden uitgenodigd om na te denken over laagdrempelige manieren waarop ze met hun leerlingen kunnen bewegen.

Heel wat scholen doen ook mee aan 'One Mile a Day'. Het doel van al deze initiatieven is simpel: lange blokken van inactiviteit doorbreken met een korte bewegingsactiviteit om daarna de lessen te hervatten. Met deze initiatieven wordt aangesloten bij de principes van de nieuwe bewegingsdriehoek om langdurig stilzitten te doorbreken met regelmatige beweging. Door initiatieven zoals 'Bewegen naar de Zon' en 'One Mile a Day' wordt bij kinderen niet alleen een goede gewoonte aangeleerd, er is ook een positief effect op het leren en het concentratievermogen. Bovendien is het een kans voor kinderen die het moeilijk hebben om lang stil te zitten om hun energie kwijt te kunnen en wordt de sociale interactie tussen de leerlingen en met de leerkracht versterkt.

Naast de initiatieven tijdens de lessen en tussenin stimuleer ik het investeren in actieve verplaatsingen van en naar de scholen en tijdens de lessen. Hiervoor werk ik samen met mijn collega bevoegd voor de mobiliteit. Zo zijn er ondertussen al voorbeelden van steden waar men het zwaar vrachtvervoer rond scholen bij het begin en het einde van schooldagen weert om meer jongeren met de fiets naar school te krijgen. Dat vind ik een uitstekend initiatief.

Naast het nemen van bovenstaande initiatieven werd er ook gezorgd voor een tool voor de ondersteuning van leerkrachten lichamelijke opvoeding: de SAM-applicatie. SAM staat voor 'Samen Actief met Media'. De app integreert ICT binnen de lessen bewegingsopvoeding én draagt bij tot motiverend leren. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van meer dan zeventig videobeelden om zo leerlingen op eigen niveau te laten bewegen en te leren. Leuk voor de leerlingen is dat in de voorbeeld filmpjes leeftijdsgenoten de oefeningen uitvoeren. Dit verhoogt de herkenbaarheid en daagt hen uit om het ook te kunnen.

Naast het voeren van sensibiliseringscampagnes en het ter beschikking stellen van tools waarmee de scholen aan de slag kunnen gaan, is er op de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLOHRA) overleg geweest met betrekking tot de aandacht voor het gezondheidsbeleid en heel in het bijzonder het bewegingsbeleid in de opleiding van toekomstige leerkrachten. Een aantal hogescholen hebben al goede praktijkvoorbeelden en deze praktijken kunnen alvast gedeeld worden.

Wat de extra uren lo betreft, is het mij niet zo duidelijk of u met uw vraag bedoelt of ik een hoger aantal lestijden voor de leerlingen moet vastleggen, dan wel of ik meer specifieke – gekleurde – lestijden lo aan de scholen moet toekennen. Wat het aantal lestijden per leerling betreft, is het steeds de keuze van de school om te bepalen hoeveel lestijden ze aan welk leergebied besteedt. Met uitzondering van godsdienst of zedenleer bepaalt de regelgeving daarover niets. De school moet ervoor zorgen dat de leerlingen de eindtermen lichamelijke opvoeding bereiken en

moet zelf inschatten hoeveel lestijd ze daartoe moet uittrekken. Ik herhaal hierbij nogmaals dat voor mij bewegen geen zaak is van de lestijden lo alleen.

Wat het aantal toegekende lestijden lo betreft: bij de introductie van de nieuwe omkadering zijn de lestijden lo geïntegreerd in het nieuwe omkaderingssysteem. Er is wel gezorgd voor een waarborgregeling: in het gewoon kleuteronderwijs wendt elke school minstens 7,7 procent van de lestijden volgens de schalen aan voor het leergebied lichamelijke opvoeding, in het lager onderwijs is dat 1,2 procent. Ik weet niet of u daaraan misschien zou willen sleutelen.

Ik zou eerst even willen ingaan op de bewering dat in het lager onderwijs, in tegenstelling tot het kleuteronderwijs, het niet verplicht is om in een aparte leraar lichamelijke opvoeding te voorzien. Dit is immers evenmin het geval in het kleuteronderwijs. Zowel in het kleuteronderwijs als in het lager onderwijs is het de school die kiest of een kleuteronderwijzer of onderwijzer de lessen lo geeft, dan wel of dit gebeurt door een bijzondere leermeester lo. We voorzien hiertoe de mogelijkheid, maar laten de school de keuze. Ik wil niet aan deze autonomie raken. Ik heb ook geen evidentie dat het klopt wat u stelt, dat het geven van turnlessen door de (kleuter)onderwijzer zelf voor extra werkdruk en stress zorgt en dat de kwaliteit van de turnlessen eronder lijdt. Als er een aparte leermeester is, die lo gestudeerd heeft, zal hij vanzelfsprekend meer knowhow en expertise hebben om gevarieerde lessen te geven.

Hoe willen we de scholen voor basisonderwijs nu stimuleren? Het rapport versterkt vooral de visie dat we nog meer moeten inzetten op beweging doorheen de volledige schooldag en schoolweek. Dat gebeurt via de verschillende initiatieven die hierboven al zijn opgesomd. Ik merk wel dat wanneer ik scholen bezoek, ze mij spontaan vertellen dat ze veel aandacht besteden aan bewegen. Je voelt dus dat dit aspect meer ingeburgerd raakt in scholen.

Het gaat er vooral om mentaliteitswijzigingen tot stand te brengen die de fitheid van de kinderen en jongeren op scholen ten goede komen. Daar is het uiteindelijk om te doen. Ik geef vaak het voorbeeld van mijn eigen kinderen. De tafels van vermenigvuldiging zijn bij hen aangeleerd al springend. Dat werkte positief, zowel voor zij die graag sportten als voor de andere. Het was een bewegingsmoment, dat bovendien een positieve uitwerking had op de goesting om die tafels van buiten te leren. Zo geraakten die tafels van vermenigvuldiging er ook goed in.

Die mentaliteitswijziging ga je niet bereiken door nog meer administratieve controles uit te voeren op de aanwending van lestijden, maar wel door blijvend te sensibiliseren en te zorgen voor draagvlak, goede praktijkvoorbeelden enzovoort. Ik zie op dat gebied wel een enorm verschil tussen scholen. Sommige scholen reageren door te zeggen: ben je daar weer met dat bewegen, andere vinden het bewegingsbeleid een meerwaarde, bijvoorbeeld om ook het klimaat op school of de leerlingenbegeleiding te verbeteren. Het hangt dus van de cultuur op school af. Daar is in veel scholen in Vlaanderen dus nog wel wat werk aan.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik zal eerst een en ander nog wat verduidelijken wat betreft het verschil tussen het lager onderwijs en het keuteronderwijs. In de dienstbrief voor het lager onderwijs, bijvoorbeeld in een school met ruim driehonderd leerlingen, staan er 4 uur lichamelijke opvoeding. De resturen moet je uit je lestijdenpakket halen als je nog 2 uur lo wilt geven. In het kleuteronderwijs is het zo dat per keuterklas die op basis van het leerlingenaantal vanaf 1 februari kan ingericht worden, je 2 uur lo krijgt. Of die gegeven worden door de leerkracht zelf of door een vakleerkracht mag je inderdaad zelf kiezen. Als je weet dat je zo'n pakket hebt, bijvoorbeeld van zes keuterklassen, maal 2 uur, kan je ofwel een vakleerkracht inschakelen ofwel een keuterleerkracht min of meer laten specialiseren

om die 12 uur te geven. In het lager onderwijs is dat helemaal anders: je hebt daar 4 uur en als de klassen te groot zijn, moet je als directeur een keuze maken om dat apart te geven, hetzij door een vakleerkracht of door een leerkracht van het lager onderwijs. Dat is het verschil tussen het lager onderwijs en het kleuteronderwijs en dat is ook het probleem dat ik wil aankaarten. Het gaat over de uren die ter beschikking zijn. In het lager onderwijs is men op dat gebied benadeeld. Als een school de keuze maakt om in te zetten op die lo, dan moet die school dat uit het lestijdenpakket halen en kunnen er geen grotere klassen ontdubbeld worden of kan men met die uren niets anders doen. In het kleuteronderwijs is dat heel transparant apart voorzien. Mijn vraag is dus: doe dat in het lager onderwijs zoals het in het kleuteronderwijs geregeld is. Zes lagere klassen, maal 2 uur: dat betekent dan 12 uur apart op de dienstbrief voor lo. Dan doet het er niet toe wie die uren geeft. Die mensen kunnen zich daar dan wel in specialiseren.

Een probleem dat hier nog niet aan bod is gekomen en ook in de Onderwijsspiegel tot uiting kwam na de inspectie, is het gebrek aan bewegingsaccomodatie: ofwel is ze niet groot genoeg ofwel is ze er niet. Een op vier scholen heeft geen buitenbewegingsaccomodatie. We hebben dat debat al gevoerd. Ze kunnen naar een sportcentrum gaan of met de gemeente samenwerken. Dat is allemaal waar, maar niet alle scholen hebben daar de nodige middelen voor.

Wat ook in de Onderwijsspiegel terug te vinden is, is dat als men daar een vakspecialist voor inzet, hetzij een vakleerkracht of een gewone leerkracht die zich specialiseert, men merkt dat er beter overleg is met de leerkrachten van de klassen zelf, dat de horizontale samenhang veel beter is en dat er betere communicatie is om de eindtermen te bereiken. Dat is niet meer dan logisch.

Minister, u hebt heel wat voorbeelden opgesomd in het kader van de bewegingscultuur. Dat zijn goede initiatieven. Daarvoor moeten middelen uitgetrokken worden en die keuzes moeten bewust gemaakt worden. Als je merkt dat obesitas bij kinderen en jongeren een groot probleem is, dan is dat een terechte keuze. Mijn oproep is dus: zorg voor een structurele aanpak wat dat betreft, en doe het op dezelfde manier voor kleuters en voor kinderen van de lagere school. We willen het gat dichtrijden voor de muzische vorming. Welnu, laten we dat ook doen voor lo. Het gaat niet over welke leerkracht die lo geeft, maar wel over transparantie en structuur voor de directies en de schoolorganisaties.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoorden. Het percentage van de kleuterschool versus dat van de lagere school is toch confronterend: 7,7 procent tegenover 1,2 procent. Dat is een andere manier van lesgeven. Wanneer ik dat bekijk, en ik hoor het pleidooi van de heer Vandenberghe, ga ik wel mee met uw principe om de mentaliteitswijziging te bevorderen en de bewegingscultuur meer in onze scholen te brengen.

Ik geef een voorbeeld. Tijdens mijn stage met de leerlingen van het tweede leerjaar oefende ik de balvaardigheid tijdens de tafels. Ik gooide de bal, zij moesten de bal aanpakken en antwoorden. Ik denk dat er in nog wel andere lessen doelen van die bewegingscultuur kunnen worden ingepast. We moeten daar creatiever mee omgaan. Zo kunnen we die 1,2 procent niet alleen in theorie doen stijgen, maar kunnen we ook in de praktijk de beweging beter toepassen.

Ik vind nog twee andere zaken in het verslag van de onderwijsinspectie heel belangrijk. In de slotopmerking staat: "Voor evaluatie en leergebiedoverschrijdende samenhang hinken de bezochte scholen duidelijk achterop." Dat heeft mogelijk iets te maken met het verschil tussen kleuter- versus lagere school. We merken dat in de lagere school al veel meer vakleerkrachten werken. Daar is er misschien al een betere leerlijn. Dat is in een kleuterschool minder duidelijk. Kleuterleerkrachten gaan

uiteraard in op de mogelijkheden van hun kinderen en hebben misschien over de klassen heen een minder duidelijke leerlijn. Wat moeten ze ongeveer kunnen als ze van de eerste naar de tweede kleuterklas gaan? Misschien heeft het er iets mee te maken dat iedereen daar wat meer op zichzelf werkt. Het is belangrijk dat de beleidsvisie van de school met betrekking tot beweging met dit aspect rekening houdt.

Ik lees ook: "In de bezochte lagere afdelingen komen leerinhouden die leerlingen toelaten te oefenen op klimmen en klauteren, op ritmisch en expressief bewegen en kansen geven om kind-aangepaste bewegingsproblemen op te lossen, weinig voor. Kortom: doelen uit de competentiedomeinen 'gezonde en veilige levensstijl' en 'sociaal functioneren en positief zelfbeeld' kunnen meer aandacht krijgen." Ja dit is een heel belangrijke oproep van de onderwijsinspectie, niet alleen ten aanzien van de leerkrachten zelf, maar ook ten aanzien van diegenen die bijscholingen rond beweging organiseren, en ook uiteraard ten aanzien van de lerarenopleiding, opdat zij daar toch meer aandacht aan zou besteden. Die dingen moet nog duidelijker aan bod komen omdat ze heel belangrijk zijn, ook voor de latere cognitieve ontwikkeling.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De belangrijkste zin uit het rapport is de volgende: "Het belang van bewegen kan in onze huidige maatschappij en leefstijl niet genoeg worden onderstreept." Maar de onderwijsinspectie houdt tegelijkertijd een pleidooi voor meer ambitie.

Wat ik persoonlijk niet kan afleiden uit het rapport dat ik hier heb gelezen, is dat de kwaliteit van lichamelijke opvoeding minder hoog zou zijn indien er geen bijzondere leermeester verantwoordelijk voor is. Daarmee heb ik niet gezegd dat ik tegen bijzondere leermeesters ben, integendeel. Maar ik vind het goed dat scholen zelf die keuze kunnen maken. Ik vind ook dat sommige juffen en meesters dit vak vandaag op een schitterende manier geven, en dat we hun geen onrecht mogen aandoen.

We hadden het daarnet over muzische vorming en zegden al dat uiteraard de mogelijkheid bestaat dat leerkrachten onderling met hun directie afspreken wie welke vakken geeft. Mensen die minder sterk zijn voor het vak lichamelijke opvoeding kunnen in de plaats daarvan een ander vak geven. Dan kan een andere collega het vak lichamelijke opvoeding geven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik speel onmiddellijk in op uw opmerking. Ik heb van de twee collega's niet gehoord dat ze het principe van de vrijheid van de school om te kiezen wie ze aanstellen, ter discussie willen stellen. Ik ben daar eigenlijk wel blij om. Dat is het punt niet. In mijn antwoord heb ik gezegd dat het logisch is dat iemand die de professionele bachelor sport heeft gedaan nog veel meer kennis heeft om die zaken te geven. Niemand heeft gezegd dat we dat moeten veranderen.

Mijnheer Vandenberghe, ik heb ondertussen van de mensen van mijn kabinet al een heel historisch overzicht gekregen. In het decreet van 1997 werd uitdrukkelijk de keuze gemaakt om sport te integreren. De kleuters werden daar later via een cao geregeld. Daar heeft men in aparte lesuren voorzien om de kleuterjuf wat te ontlasten. Ze moesten zo plage-uren doen. De vraag is nu of we dat systeem moeten veranderen of niet. We zijn nu toch aan het spreken over een plan-basis, misschien moeten we nu ook eens nadenken of dat daarin een plaats moet krijgen. Ik ben eerder terughoudend want er liggen zoveel noden bij het lager onderwijs. We moeten dat zeker eens bekijken. Ik zeg dus niet neen en ook niet ja. Maar ik denk wel dat dat het gepaste forum is om het eens te bekijken.

Mijnheer Vandenberghe, u hebt zeer terecht opgemerkt dat we nog niets hebben gezegd over de infrastructuur. Ik verwijs naar wat de heer De Ro een paar weken

geleden zei: infrastructuur kan het mentale welbevinden verbeteren. Ik zou durven te stellen dat infrastructuur er ook voor kan zorgen dat je uitgenodigd wordt om te bewegen. Ik ken een aantal schitterende voorbeelden van nieuwe DBFM-scholen (Design, Build, Finance, Maintain), maar ook andere, waar de bewegingscultuur wordt uitgelokt zodra je op het schooldomein komt. Dat zijn natuurlijk fantastische voorbeelden. Maar dat kan niet in elke school in Vlaanderen. Toch kun je ook zonder dergelijke schitterende infrastructuur goede zaken doen. Vandaag staat er een prachtig artikel in de krant over een nieuw fiets-, scan- en registratiesysteem in de Bonheidense scholen. Dat nieuwe systeem heeft ertoe geleid dat het fietsverkeer met 48 procent is toegenomen. Men organiseerde de fietsklassen van het jaar en een nieuw registratiesysteem. Het effect is spectaculair. Dat heeft niets te maken met infrastructuur, enkel met de manier waarop de gemeente dat bekijkt. Zo zie je maar dat je ook met een buitenschoolse interesse resultaten kunt boeken met de scholen zelf. Mijnheer Vandenberghe, we moeten op een ander moment eens bekijken of we het decreet al dan niet grondig aanpakken. Infrastructuur speelt zeker een rol, maar ook zonder infrastructuur kun je goede initiatieven nemen.

Mevrouw Krekels, ik ben heel blij met uw balvoorbeeld omdat het mij inspiratie geeft om eens andere voorbeelden te geven. Ik moet dus niet altijd naar die tafels verwijzen. We vinden het fantastisch dat in de kleuterklas de kleutertjes bewegen, maar zodra ze in de lagere school aankomen, is het net alsof ze moeten stilzitten en lijkt het alsof bewegen iets is wat niet hoort bij leren. Daar wil ik toch nog eens een lans voor breken. Iedereen heeft zo z'n stokpaardjes. Je kunt ook al bewegend leren. Zo liep mijn zoon voortdurend rond wanneer hij studeerde. Hij heeft kilometers afgelegd op zijn blote voeten. Na de examens had hij altijd spierpijn. Hij vroeg zich dan af hoe dat kwam. We moeten echt wel denken aan een cultuur waarin veel evidenter wordt omgegaan met bewegen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, dank u voor uw uitgebreide uitleg. Met betrekking tot die infrastructuur kan ik u volgen. Meestal staat achteraan in het leerplan voor lichamelijke opvoeding dat je een minimum aan materialen nodig hebt om de eindtermen te bereiken. Dat is niet min. Je moet daar ook nog een opslagplaats voor hebben en een plaats om die zaken uit te voeren. We zullen dat debat eens op een ander moment moeten voeren. Daarmee alleen ga je het niet oplossen.

Ik kijk ook heel hard uit naar het tegenvoorstel van de meerderheidspartijen over de ingediende resoluties die we binnenkort zullen hebben, gekoppeld aan het plan Basisonderwijs. Ik hoop dat we daar het debat over de lichamelijke opvoeding kunnen voeren, want ik vind echt dat dit voor de Vlaamse Regering een prioriteit zou moeten zijn – als je ziet hoeveel problemen er bestaan in verband met beweging.

Minister, het is, zoals in veel dossiers, een en-enverhaal. Ik kijk er zeker naar uit. Ik dank u nog voor het interessante debat.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik kom even terug op de bewegingsopvoeding bij kleuters. Hoe meer ik met kleuterleerkrachten praat, hoe meer zij aangeven dat zij vragende partij zijn om zelf die lessen te geven. Zij halen heel veel uit de interactie met die kinderen, uit de observatiegegevens. Zij zijn dus vragende partij om dat zoveel mogelijk zelf te doen.

Daarom wil ik ervoor pleiten om daar in de opleiding van de leraren voldoende aandacht aan te besteden, zodat er ook een goede opbouwende lijn kan gebeuren. Met vakleerkrachten in een lagere school gebeurt dat vaak net iets gemakkelijker, omdat dat vaak dezelfde leerkracht is voor heel de lagere school, als die inderdaad niet te groot is.

Minister, dat voorbeeld van Bonheiden zal inderdaad wel wat bijval krijgen. Wij hebben met onze gemeente op 28 mei een afspraak met Cipal Schaubroeck, de organisatie die dat mee ondersteunt, om te bekijken of we met onze gemeente daarin inderdaad een bijdrage kunnen doen en onze scholen kunnen stimuleren om daarin mee te doen, uiteraard ook in functie van die beweging. Want die beweging – en dat is toch het pleidooi en ook wel het doel van deze vraag – is eigenlijk het begin van alles, van onze ontwikkeling, van onze cognitieve en motorische vaardigheden, van ons evenwicht, onze oriëntatie in de ruimte. Beweging is een startend aspect om dit alles te kunnen ontwikkelen. Het is dus zeer belangrijk om dat binnen, maar zeker ook buiten onze scholen, blijvend aan te moedigen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) over de internationale mobiliteit van studenten met een functiebeperking – 1905 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Steeds meer studenten nemen deel aan internationale uitwisselingsprogramma's zoals Erasmus+. Dat is een verrijkende ervaring voor studenten, die bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling. Toch nemen studenten met een functiebeperking weinig deel aan internationale mobiliteit. Hun aantal is de afgelopen jaren ook niet toegenomen, ook al is internationalisering in het algemeen wel toegenomen en ondanks het feit dat Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking (EPOS) en de Vlaamse overheid aanvullende beurzen ter beschikking stellen en er duidelijk voor kiezen om ondervertegenwoordigde groepen, zoals studenten met een functiebeperking, aan te zetten deel te nemen aan de internationale studentenmobiliteit.

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) bracht recent op eigen initiatief een advies uit inzake deze problematiek. Terecht stelt de Vlor dat studenten met een functiebeperking een evenwaardige keuze hebben om aan een internationaal uitwisselingsprogramma deel te nemen.

In zijn advies lijst de Vlor een aantal aanbevelingen op beleids- en instellingsniveau op om de internationale mobiliteit van studenten met een functiebeperking te faciliteren. Enkele aanbevelingen voor een Vlaams en internationaal beleid zijn de volgende: nood aan Vlaamse en internationale data; nood aan een sensibiliseringsbeleid; beter en gericht informeren; nood aan adequate en transparante informatie over financiering; meeneembaarheid van de leerhulpmiddelen en persoonlijke assistentie; uittekenen van een sociale kaart per provincie.

Minister, hoe evalueert u het advies van de Vlor over de internationale mobiliteit van studenten met een functiebeperking? Zult u de aanbevelingen van de Vlor opnemen in uw beleid om zo studenten met een functiebeperking te faciliteren in hun internationale studentenmobiliteit? In dit advies focust de Vlor op studenten met een functiebeperking, maar er zijn ook nog andere kansengroepen die weinig deelnemen aan de internationale mobiliteit. Welke stimuleringsacties zult u ondernemen om andere kansengroepen te stimuleren om deel te nemen aan de internationale mobiliteit? Ik dank u alvast voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw De Meulemeester, het advies van de Vlor stemt mij tevreden, omdat er beleidsmatig al aandacht is voor de problematiek. Niettemin is er zeker nog werk aan de winkel. Daarom doet de Vlor ook een aantal aanbevelingen, die ik even met u zal overlopen. Ik veronderstel dat iedereen de link kent naar het Vlor-advies. Want anders geven we die nog eens mee in het antwoord.

Ten eerste is er de gegevensverzameling via de Databank Hoger Onderwijs (DHO). We maken daarmee werk van de aanbeveling – Vlor-advies 2.1 – om de registratie van de mobiliteit in de toekomst ook te koppelen aan de verfijnde registratie van kansengroepen, die er zal komen op basis van ons VLIR-VLHORA-charter (Vlaamse Interuniversitaire Raad-Vlaamse Hogescholenraad). Op dit ogenblik is mijn administratie in samenspraak met de instellingen hoger onderwijs de aanvraag tot machtiging aan de Vlaamse Toezichtscommissie aan het opstellen. Dat komt er dus aan.

Andere Vlor-aanbevelingen stonden al op het werkprogramma van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) en een aantal van die aanbevelingen zijn ook al bijna gerealiseerd. Ik geef een voorbeeld. SIHO heeft de informatie over financiering op een transparante manier gebundeld. Het stelt dit momenteel al ter beschikking aan de instellingen hoger onderwijs en studenten. Dat is het Vlor-advies 2.3. Ook hebben ze een sociale kaart opgesteld per provincie rond ondersteuning van inkomende studenten met functiebeperkingen door externen, het Vlor-advies 2.5. Ik sta ook heel positief tegenover de meeneembaarheid van de leerhulpmiddelen en persoonlijke assistentie, het Vlor-advies 2.4.

Er waren ook aanbevelingen voor de instellingen, en ook daar heeft SIHO al een en ander gerealiseerd. Zo is de informatie in het Engels op de SIHO-website gevoelig uitgebreid – Vlor-advies 3.2 – en is er een intakevragenlijst in het Engels opgesteld – Vlor-advies 3.3. Ook met betrekking tot verdere sensibilisering en het aanpakken van andere knelpunten zal SIHO naar de instellingen toe zijn ondersteunende en adviserende rol opnemen.

Wat de stimuleringsacties betreft, zal de koppeling van de studentengegevens over internationale mobiliteit aan gegevens over het al dan niet behoren tot een kansengroep ons in de nabije toekomst een veel accurater beeld kunnen geven. Dat is echt cruciaal om ons beleid te kunnen evalueren en adequaat bij te sturen.

De mobiliteit van studenten uit ondervertegenwoordigde groepen, en meer specifiek studenten met een functiebeperking, blijft ook een aandachtspunt bij de verdere uitrol van 'Brains on the Move'. De Vlor zegt heel terecht dat studenten uit alle kansengroepen wel extra financiële middelen krijgen wanneer ze internationaal mobiel worden. Ook geldt de voorwaarde dat bij een selectie van studenten voor mobiliteitsbeurzen, minstens een kwart daarvan moet gaan naar studenten uit ondervertegenwoordigde groepen.

Ik wil dit jaar een eerste evaluatie doen van de mobiliteitscijfers die via de nieuwe manier van registreren zijn verkregen. Dan zullen we bekijken hoe het zit met de mobiliteit van kansengroepen. We zullen dan heel veel detailinformatie hebben, en dan kunnen we ook nog een palet aan nieuwe initiatieven ontwikkelen op de punten waar dat nodig is.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. Er gebeurt inderdaad al heel wat. Ik denk sowieso dat we moeten blijven sensibiliseren. Ik denk dat het ook belangrijk is, naarmate daar meer aandacht naartoe gaat, dat er meer een open denkwijze komt, dat men dat automatisch meeneemt in het denken. Ik denk dat dat belangrijk is. Ik denk ook dat we moeten nadenken over de toegankelijkheid, dus niet alleen de hulpmiddelen meenemen. Soms

lukken uitwisselingsprogramma's niet gewoon door fysieke ontoegankelijkheid. Misschien is dat ook iets om mee te nemen en mee te registreren.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord/

Tine Soens (sp·a): Ik wil collega De Meulemeester bedanken voor de vraag. Minister, er komt extra geld voor Erasmus+. Dat heeft de Europese Commissie beslist. Dat is een verdubbeling van het budget vanuit Europa. Ik vermoed dus dat er ook extra middelen naar Vlaanderen zullen gaan op die manier. In hoeverre is het mogelijk om met die extra middelen ook extra aandacht te geven voor de internationale mobiliteit van kansengroepen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, het antwoord op die vraag is positief. We moeten nu natuurlijk wel de operationalisering bekijken. Die middelen zijn beloofd, maar we moeten nog zien op welke manier. Ik ben daar echter een ongeloflijk grote fan van. Ik vind dat dus heel goed. Volgende week is er ook de Bolognaconferentie, in Parijs. We zien elkaar daar allemaal. We zullen daar ook onze 'best practices'...

Mevrouw De Meulemeester, uw suggestie neem ik mee. Ik vind die truwens ook zeer goed.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.